PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta paplašinātā sastāvā)

2009. gada 9. septembrī *

Apvienotās lietas no T-30/01 līdz T-32/01, no T-86/02 līdz T-88/02

Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava (Spānija), ko pārstāv M. Moraless Isasi [*M. Morales Isasi*] un I. Saenss-Kortabarija Fernandess [*I. Sáenz-Cortabarría Fernández*], advokāti,

prasītāja lietā T-30/01 un lietā T-86/02,

Territorio Histórico de Guipúzcoa — Diputación Foral de Guipúzcoa (Spānija), ko pārstāv M. Moraless Isasi un I. Saenss-Kortabarija Fernandess, advokāti,

prasītāja lietā T-31/01 un lietā T-88/02,

Territorio Histórico de Vizcaya — Diputación Foral de Vizcaya (Spānija), ko pārstāv M. Moraless Isasi un I. Saenss-Kortabarija Fernandess, advokāti,

prasītāja lietā T-32/01 un lietā T-87/02,

* Tiesvedības valoda — spāņu.

ko atbalsta

Comunidad autónoma del País Vasco — Gobierno Vasco (Spānija), ko pārstāv M. Moraless Isasi un I. Saenss-Kortabarija Fernandess, advokāti,

un

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), Bilbao (Spānija), ko pārstāv M. Arauho Boids [*M. Araujo Boyd*], L. Ortiss Blanko [*L. Ortiz Blanco*] un V. Sopenja Blanko [*V. Sopeña Blanco*], advokāti,

personas, kas iestājušās apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 J. Flets [*J. Flett*], S. Pardo [*S. Pardo*] un H. L. Buendija Sjerra [*J. L. Buendía Sierra*] un apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 Buendija Sjerra un F. Kastiljo de la Torre [*F. Castillo de la Torre*], pēc tam F. Kastiljo de la Torre un K. Uraka Kavjedess [*C. Urraca Caviedes*], pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Comunidad autónoma de La Rioja (Spānija), ko pārstāv lietā T-86/02 un lietā T-87/02 H. M. Kriado Gamess [*J. M. Criado Gámez*] un lietā T-88/02 I. Serrano Blanko [*I. Serrano Blanco*], advokāti,

persona, kas iestājusies apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02,

par prasību apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 atcelt Komisijas 2000. gada 28. novembra lēmumu sākt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru saistībā ar nodokļu priekšrocībām, kas piešķirtas ar tiesību normām, kuras pieņēma *Diputación Foral de Álava*, *Diputación Foral de Guipúzcoa* un *Diputación Foral de Vizcaya*, un kas izpaužas kā noteiktu jaundibinātu uzņēmumu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa, un apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 atcelt Komisijas 2001. gada 20. decembra Lēmumus 2003/28/EK, 2003/86/EK un 2003/192/EK par valsts atbalsta shēmu, ko Spānija 1993. gadā īstenojusi par labu noteiktiem jaundibinātiem uzņēmumiem Alavas [*Álava*] (T-86/02), Biskajas [*Vizcaya*] (T-87/02) un Gipuskojas [*Guipúzcoa*] provincē (T-88/02) (attiecīgi OV 2003, L 17, 20. lpp.; OV 2003, L 40, 11. lpp., un OV 2003, L 77, 1. lpp.) atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa formā.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneši E. Martinša Ribeiru [*E. Martins Ribeiro*], F. Deuss [*F. Dehousse*] (referents), D. Švābi [*D. Šváby*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

sekretārs H. Palasio Gonsaless [*J. Palacio González*], galvenais administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 15. janvāra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

I — *Kopienu tiesiskais regulējums*

1 EKL 87. pantā ir noteikts:

"1. Ja vien šis Līgums neparedz ko citu, ar kopējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

[..]

3. Turpmāk norādīto var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu:

[..]

c) atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas būtu pretrunā kopīgām interesēm,

[..].”

2 EKL 88. pantā ir paredzēts:

“1. Komisija, sadarbojoties ar dalībvalstīm, pastāvīgi pārskata visas atbalsta piešķiršanas sistēmas, kas pastāv šajās valstīs. Tā iesaka šīm valstīm attiecīgus pasākumus, kas vajadzīgi sakarā ar kopējā tirgus pakāpenisku attīstību vai darbību.

2. Ja Komisija, likusi ieinteresētajām pusēm iesniegt piezīmes, konstatē, ka atbalsts, ko piešķīrusi kāda valsts vai kas piešķirts no šīs valsts līdzekļiem, ievērojot šā Līguma 87. pantu, nav saderīgs ar kopējo tirgu, vai arī konstatē, ka šādu atbalstu izlieto nepareizi, tā pieņem lēmumu par to, ka attiecīgajai valstij Komisijas noteiktā termiņā tāds atbalsts jāizbeidz vai jāmaina.

[..]

3. Visi plāni piešķirt vai mainīt atbalstu ir jādara zināmi Komisijai laikus, lai Komisija varētu iesniegt savas piezīmes. Ja Komisija atzīst, ka, ievērojot 87. pantu, šādi plāni nav saderīgi ar kopējo tirgu, tā nevilcinoties sāk 2. punktā paredzēto procedūru. Attiecīgā dalībvalsts nesāk īstenot pašas ierosinātos pasākumus, kamēr šī procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu."

3 Padomes 1999. gada 22. marta Regulas Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), preambulas 4. apsvērumā ir noteikts:

"Lai nodrošinātu juridisko skaidrību, ir jādefinē apstākļi, kādos atbalsts ir jāuzskata par pastāvošu atbalstu; [..] iekšējā tirgus izveide un pilnveidošana ir pakāpenisks process, ko atspoguļo nepārtraukta valsts atbalsta politikas attīstība; [..] ievērojot šīs pārmaiņas, daži pasākumi, kas laikā, kad tie stājās spēkā, nebija valsts atbalsts, kopš tā laika, iespējams, ir kļuvuši par atbalstu."

4 Regulas Nr. 659/1999 1. pantā ir noteikts:

"Šajā regulā:

[..]

b) "pastāvošais atbalsts" ir:

i) [..] jebkāds atbalsts, kas pastāvēja pirms Līguma stāšanās spēkā attiecīgajās dalībvalstīs, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kurš ieviests, pirms joprojām ir piemērojams pēc Līguma stāšanās spēkā;

ii) atļauts atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, ko atļāvusi Komisija vai Padome;

[..]

v) atbalsts, ko uzskata par pastāvošu atbalstu, jo ir iespējams konstatēt, ka tā ieviešanas laikā tas nav bijis atbalsts, bet pēc tam kopējā tirgus attīstības dēļ — dalībvalstij neieviešot izmaiņas — tas kļuvis par atbalstu. Ja daži pasākumi kļūst par atbalstu tādēļ, ka Kopienas tiesību akti nosaka kādas darbības liberalizāciju, tad pēc datuma, kas noteikts liberalizācijai, šādus pasākumus neuzskata par pastāvošu atbalstu;

c) "jauns atbalsts" ir atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi;

[..]

f) "nelikumīgs atbalsts" ir jauns atbalsts, kas ieviests, pārkāpjot [EKL 88.] panta 3. punktu;

[..].”

5 Regulas Nr. 659/1999 2. panta 1. punktā un 3. pantā ir noteikts, ka “par visiem projektiem piešķirt jaunu atbalstu attiecīgā dalībvalsts laikus paziņo Komisijai” un to nevar piešķirt, “kamēr Komisija nav pieņēmusi lēmumu, kas atļauj šādu atbalstu, vai kamēr nav uzskatāms, ka šāds lēmums pieņemts”.

6 Regulas Nr. 659/1999 6. pantā saistībā ar oficiālo izmeklēšanas procedūru ir noteikts:

“1. Lēmumā sākt formālu [oficiālo] izmeklēšanas procedūru rezumē attiecīgus faktiskus un tiesiskus jautājumus, tajā ir Komisijas sākotnējais izvērtējums par to, vai ierosinātajam pasākumam ir atbalsta iezīmes, kā arī izklāstīti iemesli, kas liek šaubīties par tā saderību ar kopējo tirgu. Lēmums aicina attiecīgo dalībvalsti un citas ieinteresētās personas iesniegt piezīmes noteiktā termiņā, kas parasti nepārsniedz vienu mēnesi. Pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija var pagarināt noteikto termiņu.

2. Saņemtās piezīmes iesniedz attiecīgajai dalībvalstij. Attiecīgajai dalībvalstij neizpauž ieinteresētās personas identitāti, ja ieinteresētā persona to lūdz iespējama kaitējuma dēļ. Attiecīgā dalībvalsts var atbildēt uz iesniegtajām piezīmēm noteiktā termiņā, kas parasti nepārsniedz vienu mēnesi. Pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija var pagarināt noteikto termiņu.”

7 Saistībā ar nepaziņotajiem pasākumiem Regulas Nr. 659/1999 10. panta 1. punktā ir noteikts, ka, “ja — neatkarīgi no informācijas avota — Komisijas rīcībā ir ziņas par varbūtēji nelikumīgu atbalstu, tā tūlīt izskata minēto informāciju”.

8 Šīs regulas 13. panta 1. punktā ir paredzēts, ka vajadzības gadījumā šī izvērtēšana beidzas ar lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru. Minētās regulas 13. panta 2. punktā ir paredzēts, ka nelikumīga atbalsta gadījumos Komisijai nav saistoši termiņi, kas piemērojami saistībā ar iepriekšēju izvērtēšanu un oficiālo izmeklēšanas procedūru paziņota atbalsta gadījumā.

9 Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punktā ir noteikts:

"Kad nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja [..]. Komisija neprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā ar kādu Kopienas tiesību vispārēju principu."

10 Ar 1978. gada 21. decembrī dalībvalstīm adresēto paziņojumu par reģionālajām atbalsta shēmām (OV 1979, C 31, 9. lpp.; turpmāk tekstā — "1978. gada paziņojums par reģionālajām atbalsta shēmām") Komisija noteica koordinācijas principus, kas piemērojami reģionālajām valsts atbalsta shēmām, un ievadā izklāstīja "principiālas atrunas par darbības atbalsta saderību ar kopējo tirgu". Turklāt šajā paziņojumā ir noteikta šī atbalsta diferencētā maksimālā robeža, kas izklāstīta procentos no sākotnējā ieguldījuma un Eiropas norēķinu vienībās par darbavietu, kas radīta ar sākotnējo ieguldījumu (skat. paziņojuma 2. un 3. punktu).

11 Ar paziņojumu par nelikumīgi piešķirto valsts atbalstu (OV 1983, C 318, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "1983. gada paziņojums par nelikumīgo valsts atbalstu") Komisija atgādināja EKL 88. panta 3. punktā paredzēto pienākumu paziņot valsts atbalstu un informēja potenciālos valsts atbalsta saņēmējus par valsts atbalstu, kurš tiem tiktu piešķirts nelikumīgi, riskanto raksturu, jo visiem nelikumīga atbalsta, t.i., atbalsta, par kuru Komisija nav pieņēmusi galīgu lēmumu par tā saderību, saņēmējiem var tikt uzdots atmaksāt atbalstu. Šajā paziņojumā Komisija arī norāda, ka, tiklīdz tā uzzinās, ka dalībvalsts ir īstenojusi valsts atbalsta pasākumus, neievērojot EKL 88. panta 3. punkta

prasības, tā publicēs *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* specifisku brīdinājumu, ar kuru potenciālie atbalsta saņēmēji tiks brīdināti par atbalsta riskantumu.

12 Ar pamatnostādnēm par valstu reģionālo atbalstu (OV 1998, C 74, 9. lpp., ar grozījumiem, kas publicēti OV 2000, C 258, 5. lpp.; turpmāk tekstā — "1998. gada pamatnostādnes") tiek it īpaši aizvietots 1978. gada paziņojums par reģionālajām valsts atbalsta shēmām. Šo pamatnostādņu 2. punktā ar nosaukumu "Piemērošana" noteikts, ka Komisija tās piemēro reģionālajam atbalstam, ko piešķir visām ekonomikas nozarēm, izņemot Līguma II pielikumā minēto lauksaimniecības produktu ražošanu, pārstrādi un tirdzniecību, un zivsaimniecību un ogļrūpniecību.

13 1998. gada pamatnostādņu 6.1. punktā ir noteikts:

"[..] Komisija izvērtē reģionālā atbalsta saderīgumu ar kopējo tirgu, pamatojoties uz šīm pamatnostādnēm, tiklīdz tās ir pieņemtas. Tajās tomēr ir precizēts, ka atbalsta projekti, kas paziņoti pirms šo pamatnostādņu nosūtīšanas dalībvalstīm, tiek novērtēti, pamatojoties uz to paziņošanas laikā spēkā esošajiem kritērijiem."

14 Attiecībā uz darbības valsts atbalstu 1998. gada pamatnostādnēs it īpaši ir noteikts:

"4.15.Reģionālais atbalsts, kura mērķis ir samazināt kāda uzņēmuma kārtējos izdevumus (darbības atbalsts), parasti ir aizliegts. Izņēmuma kārtā šādu atbalstu tomēr var piešķirt reģioniem, kam ir tiesības uz atbalstu saskaņā ar atkāpi, kas noteikta [EKL] 87. panta 3. punkta a) [apakš]punktā, ar nosacījumu, ka to pamato šā atbalsta devums reģiona attīstībai un veids un ka tā apjoms ir proporcionāls neizdevīgajiem

apstākļiem, ko ar šo atbalstu paredzēts izlīdzināt. Dalībvalsts pienākums ir norādīt uz jebkādiem neizdevīgiem apstākļiem un novērtēt to nozīmi."

15 Attiecībā uz valsts atbalstu, kas saistīts ar ieguldījumu, ir jānorāda, ka tas ir definēts 1998. gada pamatnostādņu I pielikuma 1. lappuses zemsvītras piezīmē šādi:

"Nodokļu atbalstu var uzskatīt par atbalstu, kas saistīts ar ieguldījumu, ja tas ir pamatots ar reģionā ieguldīto summu. Turklāt visu nodokļu atbalstu var saistīt ar kādu ieguldījumu, ja ir noteikta augšējā robeža, kas izteikta procentos no ieguldījuma [..]."

II — *Valsts tiesību akti*

16 Basku zemē spēkā esošās nodokļu tiesību normas ir noteiktas ekonomiskās sadarbības līgumā, kas ieviests ar 1981. gada 13. maija *Ley* 12/1981 (Spānijas likums Nr. 12/1981), kurš vēlāk grozīts ar 1997. gada 4. augusta *Ley* 38/1997 (Spānijas likums Nr. 38/1997).

17 Saskaņā ar šiem tiesību aktiem Alavas, Biskajas un Gipuskojas *Territorios Históricos* (Spānija) var ar noteiktiem nosacījumiem organizēt nodokļu sistēmu, kas piemērojama to attiecīgajās teritorijās. Šajos ietvaros tās ir īstenojušas dažādus nodokļu atvieglojumu pasākumus un it īpaši atbrīvojumu no sabiedrību ienākumu nodokļa par labu jaundibinātiem uzņēmumiem, par kuriem ir runa šajās prasībās.

18 1993. gadā Alavas, Biskajas un Gipuskojas *Territorios Históricos* noteica ar attiecīgi *Normas Forales* Nr. 18/1993, Nr. 5/1993 un Nr. 11/1993 (turpmāk tekstā un apskatītās kopā — "1993. gada *Normas Forales*") 14. pantu uz desmit gadiem atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa par labu uzņēmumiem, kas reģistrēti no šo tiesību normu stāšanās spēkā līdz 1994. gada 31. decembrim. Šajās tiesību normās ir noteikts:

"1. No sabiedrību ienākuma nodokļa desmit secīgus finanšu gadus, skaitot no to dibināšanas brīža, ir atbrīvotas sabiedrības, kas sāk savu komercdarbību no šo [*Norma Foral*] stāšanās spēkā datuma un līdz 1994. gada 31. decembrim, ja tās atbilst nākamajā punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

2. Lai saņemtu šajā pantā noteikto atbrīvojumu, nodokļu maksātājiem ir jāatbilst šādiem nosacījumiem:

a) sākt savu darbību ar minimālo brīvo kapitālu 20 miljonu Spānijas pesetu apmērā [..];

[..]

f) veikt ieguldījumus fiziskajos pamatlīdzekļos laikposmā no sabiedrības dibināšanas līdz 1995. gada 31. decembrim vismaz 80 miljonu Spānijas pesetu apmērā un visiem ieguldījumiem ir jāattiecas uz komercdarbības veikšanai paredzētajām lietām, kuras netiek iznomātas vai cedētas trešām personām;

g) izveidot vismaz desmit darbavietas sešu mēnešu laikā no sabiedrības komercdarbības sākšanas un uzturēt šajā līmenī gada vidējo darbinieku skaitu līdz atbrīvojuma perioda beigām;

[..]

i) sastādīt uzņēmuma stratēģisko plānu uz vismaz pieciem gadiem [..].

6. Šī panta tiesību normas nav saderīgas ar visām citām nodokļu priekšrocībām.

7. Pārejas atbrīvojums no nodokļiem ir jālūdz vietējās valdības nodokļu, finanšu un budžeta departamentam [..], kurš, pārbaudījis atbilstību sākotnēji noteiktajiem nosacījumiem, vajadzības gadījumā saņēmējam uzņēmumam nosūta pagaidu atļauju, kas ir jāapstiprina vietējās valdības deputātu padomei."

19 Ar trīs identiska satura rīkojumiem, kas izdoti 1997. gada 30. jūlijā, *Tribunal Superior de Justicia del País Vasco* (Basku zemes Augstākā tiesa, Spānija), kurā prasību cēla *Administración del Estado* 1994. gada jūnijā un oktobrī, uzdeva Tiesai prejudiciālo jautājumu par 1993. gada *Normas Forales* saderību ar Kopienu tiesībām. Ģenerāladvokāts Sadžo [*Saggio*] sniedza savus secinājumus attiecīgajās lietās 1999. gada 1. jūlijā. Tomēr sakarā ar prasītājas pamata prāvā atteikšanos no prasības tika izdots rīkojums izslēgt šīs lietas no reģistra (Tiesas priekšsēdētāja 2000. gada 16. februāra rīkojums apvienotajās lietās no C-400/97 līdz C-402/97 *Juntas Generales de Guipúzcoa* u.c., *Recueil*, I-1073. lpp., un ģenerāladvokāta Sadžo secinājumi saistībā ar šo rīkojumu, *Recueil*, I-1074. lpp.).

Prāvas priekšvēsture

20 Par 1993. gada *Normas Forales*, kurās ir paredzēti atbrīvojumi no sabiedrību ienākuma nodokļa, par kuriem ir runa šajā lietā, 1994. gada 14. martā tika iesniegta sūdzība, kura tika reģistrēta 1994. gada 28. aprīlī (turpmāk tekstā — "1994. gada sūdzība"); to iesniedza *Cámara de Comercio e Industria de La Rioja* (Larjohas [*La Rioja*] (Spānija) Tirdzniecības un rūpniecības kamera), *Federación de empresas de La Rioja* (Larjohas Uzņēmumu federācija) un noteiktas sabiedrības.

21 1994. gada 10. maijā Komisiju apmeklēja Basku zemes valdības prezidents un 1994. gada 19. maijā Basku zemes ekonomikas un finanšu padomnieks.

22 1994. gada 25. maijā Komisija aicināja Spānijas Karalisti iesniegt apsvērumus par 1994. gada sūdzību piecpadsmit dienu laikā. Komisija šajā vēstulē piebilda, ka atbildes neesamības vai neapmierinošas atbildes gadījumā pēc noteiktā termiņa izbeigšanās tai būs jāsāk oficiālā izmeklēšanas procedūra, kas paredzēta EKL 88. panta 2. punktā. Šajā vēstulē Komisija arī atgādināja dalībvalstu pienākumu paziņot valsts atbalstu un faktu, ka var tikt pieprasīts atmaksāt nelikumīgo valsts atbalstu.

23 1994. gada 27. jūlijā Komisiju apmeklēja Basku zemes valdības finanšu viceministrs.

24 Ar 1994. gada 30. septembra vēstuli Spānijas Karaliste sniedza atbildi Komisijai, it īpaši uzsverot, ka attiecīgās atbrīvojuma shēmas nav valsts atbalsts, jo runa ir par vispārējiem pasākumiem.

25 1994. gada 15. decembrī Komisiju apmeklēja Basku zemes valdības prezidents un rūpniecības ministrs un 1995. gada 1. jūnijā *Interbask*, *SA* viceprezidents.

26 Ar 1995. gada 18. jūlija vēstuli Komisija informēja sūdzības iesniedzējus, ka tā turpina analizēt Spānijas nodokļu sistēmu un dalībvalstīs spēkā esošās nodokļu autonomijas sistēmas, it īpaši ņemot vērā "dažādās dalībvalstīs notiekošās federālās izmaiņas". Tā norādīja, ka Komisijas dienesti apkopo nepieciešamos datus un ka tas ietver ievērojamu vākšanas un analīzes darbu. Tā piebilda, ka tā lemšot, kā rīkoties ar to sūdzību, kad šie jautājumi būs atrisināti, un ka tā paziņošot tiem savu lēmumu.

27 Ar 1996. gada 19. janvāra vēstuli Komisija informēja Spānijas Karalisti, ka tā izvērtēja attiecīgo tiesību normu ietekmi uz konkurenci, un pieprasīja, lai tā sniegtu informāciju par attiecīgo pasākumu adresātiem.

28 1996. gada 7. februārī Komisiju apmeklēja Basku zemes valdības prezidents.

29 Ar 1996. gada 19. februāra un 21. marta vēstulēm Spānijas Karaliste lūdza Komisiju pagarināt termiņu atbildes sniegšanai uz 1996. gada 19. janvāra vēstuli.

30 1997. gada 17. martā Komisija saņēma Larjohas valdības un Larjohas darba devēju un darba ņēmēju pārstāvjus.

31 2000. gada 5. janvārī Komisija saņēma jaunu sūdzību par atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa uz desmit gadiem, kurš paredzēts *Norma Foral* Nr. 18/1993

14. pantā un kuru saņēma uzņēmums, kas atrodas Alavā. Šo sūdzību iesniedza uzņēmums, kas konkurē ar uzņēmumu, kas saņem attiecīgo nodokļu atbrīvojumu.

32 Ar 2000. gada 3. februāra vēstuli Komisija pieprasīja no Spānijas iestādēm informāciju par saņēmējam uzņēmumam piešķirto atbalstu.

33 Ar 2000. gada 8. marta vēstuli Spānijas iestādes sniedza Komisijas pieprasīto informāciju.

34 2000. gada 28. novembrī Komisija paziņoja Spānijas iestādēm savu lēmumu sākt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto oficiālo izmeklēšanas procedūru saistībā ar nodokļu priekšrocībām, kas piešķirtas ar tiesību normām, kuras pieņēma *Diputación Foral de Álava*, *Diputación Foral de Guipúzcoa* un *Diputación Foral de Vizcaya*, noteiktu jaundibinātu uzņēmumu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa formā.

35 Ar 2000. gada 14. decembra vēstuli, kas reģistrēta 2000. gada 19. decembrī, Spānijas iestādes lūdza pagarināt termiņu apsvērumu sniegšanai par katru no trīs attiecīgajām nodokļu atbrīvojuma shēmām.

36 Ar 2001. gada 5. februāra vēstulēm, kas reģistrētas 2001. gada 8. februārī, Spānijas iestādes sniedza savus apsvērumus par katru no attiecīgajām shēmām.

37 Pēc lēmuma sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru publicēšanas *Oficiālajā Vēstnesī* Komisija 2001. gada marta mēneša laikā saņēma trešo personu apsvērumus, kurus tā nosūtīja Spānijas iestādēm.

38 Ar 2001. gada 17. septembra vēstuli Spānijas iestādes sniedza savus komentārus par trešo personu apsvērumiem.

39 2001. gada 20. decembrī Komisija pieņēma Lēmumus 2003/28/EK, 2003/86/EK un 2003/192/EK par valsts atbalsta shēmu, ko Spānija 1993. gadā īstenojusi par labu noteiktiem jaundibinātiem uzņēmumiem Alavas, Biskajas un Gipuskojas provincē atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa formā (attiecīgi OV 2003, L 17, 20. lpp.; OV 2003, L 40, 11. lpp., un OV 2003, L 77, 1. lpp.; turpmāk tekstā un apskatīti kopā — "apstrīdētie galīgie lēmumi"). Ar minētajiem lēmumiem Komisija uzskatīja, ka attiecīgās atbrīvojuma shēmas nebija saderīgas ar kopējo tirgu.

Apstrīdētie lēmumi

I — *2000. gada 28. novembra lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru (apvienotās lietas no T-30/01 līdz T-32/01)*

40 Lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru Komisija, pirmkārt, uzskatīja, ka attiecīgie atbrīvojumi no sabiedrību ienākuma nodokļa ir valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta nozīmē, jo ar tiem tiek dota priekšroka noteiktiem uzņēmumiem un tie nav pamatoti ar sistēmas raksturu un struktūru.

41 Otrkārt, Komisija uzskata, ka attiecīgos pasākumus nevar uzskatīt par "de minimis" atbalstu un ka tie tādēļ būtu bijis iepriekš jāpaziņo. Šajā stadijā Komisija norāda, ka tie tādēļ var tikt uzskatīti par nelikumīgu atbalstu.

42 Treškārt, Komisija uzskata, ka, lai gan attiecīgā atbalsta piešķiršana bija pakārtota noteikta minimālā ieguldījuma veikšanai un minimālā skaita darbavietu izveidošanai, attiecīgās finanšu shēmas negarantēja Kopienu noteikumu ievērošanu valsts atbalsta jomā saistībā ar ieguldījumiem vai reģionālo nodarbinātību. Taču šajā izmeklēšanas stadijā Komisija uzskata, ka šie atbrīvojumi ir darbības atbalsts tiktāl, ciktāl ar tiem uzņēmumi tiek atbrīvoti no izmaksām, kas tiem parasti būtu jāsedz saistībā ar to ikdienas pārvaldību vai parasto darbību. Komisija atgādina, ka darbības atbalsts principā ir aizliegts, un konstatē, ka attiecīgajām tiesību normām nevar piemērot izņēmumu, kas paredzēts EKL 87. panta 3. punkta a) apakšpunktā. Turklāt Komisija pauž šaubas par attiecīgo pasākumu saderību ar tiesību normām par valsts reģionālo atbalstu un ar nozaru tiesību normām.

43 Visbeidzot, Komisija uzskata, ka saistībā ar attiecīgajiem pasākumiem nevar piemērot izņēmumus, kas paredzēti EKL 87. panta 2. un 3. punktā. Tādēļ tā nolemj sākt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru saistībā ar trīs atbrīvojuma shēmām un aicina Spānijas iestādes iesniegt attiecīgo informāciju viena mēneša laikā.

II — *Apstrīdētie galīgie lēmumi (apvienotās lietas no T-86/02 līdz T-88/02)*

44 Apstrīdētajos galīgajos lēmumos Komisija, pirmkārt, uzskatīja, ka attiecīgie pasākumi bija valsts atbalsts, jo tie sniedz to saņēmējiem priekšrocību, kas ietver izmaksu, kas parasti gulstas uz šo saņēmēju budžetu, atvieglojumu, kas ietekmē konkurenci un

traucē tirdzniecību starp dalībvalstīm. Šajā sakarā tā uzsver, ka Spānijas iestādes nav sniegušas nekādu informāciju par attiecīgo pasākumu piemērošanas gadījumiem.

45 Komisija uzskata, ka šiem pasākumiem ir selektīvs raksturs, jo "no atbalsta piešķiršanas nosacījumiem tiek it īpaši izslēgti to uzņēmumu ienākumi, kuri dibināti pirms attiecīgās *Norma Foral* stāšanās spēkā, to uzņēmumu ienākumi, kuri veica ieguldījumus, kas mazāki par 80 miljoniem Spānijas pesetu (EUR 480 810), to uzņēmumu ienākumi, kuru brīvais kapitāls nepārsniedz 20 miljonus Spānijas pesetu (EUR 120 202), un to uzņēmumu ienākumi, kuri izveido mazāk kā desmit darbavietas". Tā piebilst, ka no judikatūras izriet, ka šo selektivitāti neapgāž iepriekš minēto minimālo lielumu objektīvais raksturs.

46 Turklāt Komisija uzskata, ka attiecīgos atbrīvojumus no nodokļa nevar pamatot ar Spānijas nodokļu sistēmas raksturu un uzbūvi, jo Spānijas iestādes šajā sakarā nav sniegušas nekādu informāciju saistībā ar procedūru par *Normas Forales* Nr. 18/1993 (Alava) un Nr. 11/1993 (Gipuskoja). *Territorio Histórico de Vizcaya* norādīja, ka *Norma Foral* Nr. 5/1993 palielināja nodokļu maksātāju skaitu un tādēļ arī nodokļu ieņēmumus tiktāl, ciktāl ar to tiek veicināta jaunu uzņēmumu dibināšana. Tomēr Komisija uzsver, ka šo argumentu nepamato padziļināts pētījums un ka tas neizskaidro, kādēļ šis atbrīvojums attiecas vienīgi uz ļoti mazu skaitu uzņēmumu. Turklāt pasākuma pagaidu raksturs norāda, ka tam ir konjunktūras raksturs.

47 Otrkārt, Komisija uzskata, ka attiecīgās atbrīvojumu no nodokļiem shēmas ir jauns atbalsts un nevis pastāvošs atbalsts Regulas Nr. 659/1999 nozīmē. Komisija vispirms norāda, ka tās netika pieņemtas pirms Spānijas Karalistes pievienošanās 1986. gada 1. janvārī un ka tās nav tieši vai netieši atļautas. Turklāt Komisija apgalvo, ka tā nekad nav atzinusi, ka attiecīgie atbrīvojumi no nodokļiem nav atbalsts. Visbeidzot, Komisija precizē, ka tai nevar pārmest faktu, ka tā nav bez kavēšanās sākusi oficiālo izmeklēšanas procedūru, jo attiecīgais atbalsts tai netika paziņots.

48 Treškārt, Komisija izvērtē atbrīvojumu no nodokļiem nelikumīgo raksturu un norāda, ka Spānijas iestādes nav piešķīrušas šos atbrīvojumus, ievērojot nosacījumus saistībā ar "de minimis" atbalstu. Līdz ar to attiecīgās atbrīvojuma shēmas bija iepriekš jāpaziņo saskaņā ar EKL 88. panta 3. punktu. Tā kā tas netika paziņots, Komisija uzskata, ka šis atbalsts ir nelikumīgs.

49 Turklāt Komisija norāda, ka tiesiskās paļāvības aizsardzības princips un tiesiskās drošības princips nevar tikt izvirzīts, jo netika paziņoti attiecīgie pasākumi. Šajā sakarā Komisija precizē, ka tā nekad saistībā ar 1988. gadā noteiktajiem nodokļu pasākumiem nav apstiprinājusi iespējamo "basku nodokļu sistēmu" ar 1993. gada 10. maija Lēmumu 93/337/EEK par nodokļu atbalsta sistēmu ieguldījumiem Basku zemē (OV L 134, 25. lpp.).

50 Ceturtkārt, Komisija uzskata, ka EKL 87. panta 3. punktā noteiktās atkāpes nav piemērojamas šajā lietā. Tā konstatē, ka attiecīgajām *Territorios Históricos* "nekad [nav] bijušas tiesības uz EKL 87. panta 3. punkta a) [apakšpunktā]" paredzēto atkāpi, jo tajās iekšējais kopprodukts uz iedzīvotāju bija pārāk augsts. Tā arī uzskata, ka, neraugoties uz nosacījumiem par minimālo ieguldījumu un minimālā darbavietu skaita izveidošanu, attiecīgajām atbrīvojuma shēmām nav ieguldījumu vai nodarbinātības atbalstu raksturs. Tā norāda, ka par pamatu attiecīgajam atbalstam nav ieguldījuma apjoms, darbavietu skaits vai ar tām saistītās darbaspēka izmaksas, bet gan ar nodokli apliekamā bāze. Turklāt attiecīgais atbalsts netika izmaksāts līdz maksimālajai robežai, kas izteikta procentos no ieguldītā apjoma, darbavietu skaita vai attiecīgajām darbaspēka izmaksām, bet līdz maksimālajai robežai, kas izteikta procentos no ar nodokli apliekamās bāzes.

51 Taču Komisija precizē, ka, daļēji atbrīvojot saņēmējus uzņēmumus no sabiedrību ienākuma nodokļa, attiecīgais atbalsts var tikt kvalificēts kā darbības atbalsts. Komisija apstrīdētajos galīgajos lēmumos uzsver, ka šāds atbalsts principā ir aizliegts un ka attiecīgās *Territorios Históricos* neatbilst nosacījumiem, lai varētu gūt labumu no izņēmumiem šajā jomā.

52 Līdz ar to Komisija uzskata, ka atbrīvojuma shēmas nevar tikt uzskatītas par saderīgām ar kopējo tirgu, piemērojot atkāpes, kas paredzētas EKL 87. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktā.

53 Pēc tam Komisija izvērtē, vai attiecīgās tiesību normas var tikt pamatotas saskaņā ar EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu tiktāl, ciktāl šis pants aptver pasākumus, kas veicina noteiktas darbības. Komisija tomēr norāda, ka apstrīdētajās atbrīvojuma shēmās nav ietverti pasākumi par labu maziem un vidējiem uzņēmumiem, pētniecībai un attīstībai, vides aizsardzībai, darbavietu radīšanai vai izglītībai. Turklāt Komisija norāda, ka, nepastāvot nozaru ierobežojumiem, atbrīvojumi no nodokļiem var tikt piešķirti uzņēmumiem tādās jutīgās nozarēs kā lauksaimniecība, zivsaimniecība, ogļrūpniecība, metalurģija, transports, kuģu būve, sintētisko šķiedru ražošana un autobūve, ja netiek ievēroti īpašie nozaru noteikumi.

54 Visbeidzot, Komisija noliedza to, ka tiek piemērotas citas atkāpes, kas paredzētas EKL 87. panta 2. un 3. punktā.

55 Piektkārt, Komisija izvērtē, vai ir jāliek atgūt jau izmaksāto atbalstu. Tā uzskata, ka saņēmēji uzņēmumi varēja apzināties priekšrocības, ko ietvēra atbrīvojumi no nodokļiem. Turklāt tā atgādina, ka atbrīvojumu shēmas netika īstenotas, ievērojot EKL 88. panta 3. punktā paredzēto procedūru, un ka līdzīgā gadījumā saņēmējiem uzņēmumiem principā nevarētu būt tiesiskā paļāvība par to likumību.

56 Turklāt Komisija uzskata, ka neviens no apstākļiem, kas izvirzīti trešo personu apsvērumos, nevar tikt uzskatīts par izņēmuma apstākli. Komisija norāda, ka Regulā Nr. 659/1999 paredzētie termiņi neattiecas uz nelikumīgo atbalstu. Papildus tam Komisija uzsver, ka tā brīdināja Spānijas iestādes par attiecīgo atbrīvojumu no nodokļiem iespējamo nelikumību, kā arī par iespējamo pienākumu tos atgūt, un ka tā to

izklāstīja 1994. gada 25. maija vēstulē. Tā arī norāda, ka tā nekad nav ne tieši, ne netieši kvalificējusi attiecīgos atbrīvojumus no nodokļiem kā pasākumus, kas ir saderīgi ar kopējo tirgu. Turklāt Komisija uzskata, ka citu nodokļu pasākumu, kas ir spēkā pārējā Spānijas Karalistes daļā, pastāvēšana nevar būt radījusi tiesisko paļāvību par attiecīgo atbrīvojumu no nodokļiem saderību ar kopējo tirgu, ņemot vērā to ļoti atšķirīgās iezīmes. Visbeidzot Komisija norāda, ka "ilgais periods" no tās pirmās vēstules 1994. gada 25. maijā līdz lēmumam sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru lielā mērā izriet no sadarbības trūkuma no Spānijas iestāžu puses. Šajā sakarā tā izvirza to, ka netika atbildēts uz tās 1996. gada 19. janvāra vēstuli.

57 Nobeigumā Komisija uzskata, ka attiecīgās atbrīvojuma shēmas ir valsts atbalsts, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu (skat. apstrīdēto galīgo lēmumu 1. pantu). Līdz ar to tā liek izbeigt attiecīgās atbalsta shēmas tiktāl, ciktāl tās vēl būtu spēkā (skat. apstrīdēto galīgo lēmumu 2. pantu).

58 Apstrīdēto galīgo lēmumu 3. pants, kurā ir paredzēta atbalsta atgūšana, ir formulēts šādi:

"1. Spānija veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai no 1. pantā minētajiem atbalsta saņēmējiem atgūtu jau viņu rīcībā nodoto valsts atbalstu. Attiecībā uz vēl neizmaksāto atbalstu Spānija aptur to izmaksāšanu.

2. Atgūšanai ir jānotiek nekavējoties saskaņā ar valsts procesuālajām tiesībām, ja tajās ir noteikta šī lēmuma tūlītēja un efektīva izpilde. Atgūstamajos atbalstos tiek iekļauti procenti no datuma, kad šie atbalsti tika nodoti saņēmēju rīcībā, līdz to atgūšanas datumam. Procenti tiek aprēķināti, pamatojoties uz reģionālā atbalsta dotāciju ekvivalentu aprēķiniem izmantotajām standartlikmēm."

59 Apstrīdēto galīgo lēmumu 4. pantā ir noteikts, ka Spānijas Karaliste divu mēnešu laikā no šī lēmuma paziņošanas brīža informē Komisiju par pasākumiem šī lēmuma izpildei, un šo lēmumu 5. pantā ir precizēts, ka Spānijas Karaliste ir šo lēmumu adresāte.

60 Saistībā ar Komisijas celto prasību Tiesa konstatēja, ka Spānijas Karaliste nav izpildījusi valsts pienākumus, neizpildot apstrīdētos galīgos lēmumus (Tiesas 2007. gada 20. septembra spriedums lietā C-177/06 Komisija/Spānija, Krājums, I-7689. lpp.).

Process

61 Ar trīs prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2001. gada 9. februārī, prasītājas, *Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava*, *Territorio Histórico de Guipúzcoa — Diputación Foral de Guipúzcoa* un *Territorio Histórico de Vizcaya — Diputación Foral de Vizcaya* cēla prasības apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 atcelt lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru par atbrīvojumu shēmām.

62 Ar atsevišķu dokumentu, kas iesniegts Pirmās instances tiesas kancelejā 2001. gada 4. maijā, Komisija saskaņā ar Pirmās instances tiesas Reglamenta 114. pantu izvirzīja iebildi par nepieņemamību. Ar Pirmās instances tiesas (trešā palāta paplašinātā sastāvā) 2002. gada 22. aprīļa rīkojumu iebilde tika pievienota lietas izskatīšanai pēc būtības un atlikta lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšana.

63 Ar trīs prasības pieteikumiem, kas iesniegti Pirmās instances tiesas kancelejā 2002. gada 26. martā, prasītājas cēla prasības apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 atcelt galīgos lēmumus par iepriekš minētajām atbrīvojuma no nodokļiem shēmām.

64 Ar Pirmās instances tiesas trešās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja 2002. gada 17. maija rīkojumu apvienotās lietas no T-86/02 līdz T-88/02 tika apvienotas procesa turpināšanai saskaņā ar Reglamenta 50. pantu.

65 Ar atsevišķiem dokumentiem, kas iesniegti Pirmās instances tiesas kancelejā 2002. gada 1. jūlijā, *Comunidad autónoma del País Vasco* [Basku zemes autonomā kopiena] lūdza atļauju iestāties procesā saistībā ar prasībām apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 prasītāju prasījumu atbalstam. Ar 2002. gada 10. septembra rīkojumu Pirmās instances tiesas trešās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētājs tai ļāva iestāties lietā. Persona, kas iestājusies lietā, savu procesuālo rakstu un citi lietas dalībnieki savus apsvērumus par šo rakstu iesniedza noteiktajos termiņos.

66 Ar atsevišķiem dokumentiem, kas iesniegti Pirmās instances tiesas kancelejā 2002. gada 9. jūlijā, *Comunidad autónoma de La Rioja* [Larjohas autonomā kopiena] lūdza atļauju iestāties procesā saistībā ar prasībām apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 Komisijas prasījumu atbalstam. Ar 2005. gada 12. septembra rīkojumu Pirmās instances tiesas piektās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētājs tai ļāva iestāties lietā. Persona, kas iestājusies lietā, savu procesuālo rakstu un citi lietas dalībnieki savus apsvērumus par šo rakstu iesniedza noteiktajos termiņos.

67 Ar atsevišķu dokumentu, kas iesniegts Pirmās instances tiesas kancelejā 2002. gada 29. jūlijā, *Confederación Empresarial Vasca* (*Confebask*) lūdza atļauju iestāties procesā saistībā ar prasībām apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 prasītāju prasījumu atbalstam. Ar 2005. gada 9. septembra rīkojumu Pirmās instances tiesas piektās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētājs tai ļāva iestāties lietā. Persona, kas iestājusies lietā, savu procesuālo rakstu un citi lietas dalībnieki savus apsvērumus par šo rakstu iesniedza noteiktajos termiņos.

68 Ar 2002. gada 10. septembra rīkojumu Pirmās instances tiesas trešās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētājs nolēma apturēt procesu apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 un no T-86/02 līdz T-88/02, līdz Tiesa būs lēmusi par apelācijas sūdzībām par Pirmās instances tiesas 2002. gada 6. marta spriedumu apvienotajās lietās T-127/99, T-129/99 un T-148/99 *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija (*Recueil*, II-1275. lpp., turpmāk tekstā — "spriedums lietā *Demesa*") un spriedumu apvienotajās lietās T-92/00 un T-103/00 *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija (*Recueil*, II-1385. lpp.). Šajos abos spriedumos Pirmās instances tiesa lēma par prasībām par diviem Komisijas lēmumiem,

kuros kā valsts atbalsts, kas ir nesaderīgs ar kopējo tirgu, tika klasificētas nodokļu priekšrocības, kuras tika sniegtas *Daewo Electronics Manufacturing España SA* (*Demesa*) un *Ramondín SA* un *Ramondín Cápsulas SA*, kas atrodas *Territorio Histórico de Álava* (Komisijas 1999. gada 24. februāra Lēmums 1999/718/EK par valsts atbalstu, ko Spānija piešķīrusi *Demesa* (OV L 292, 1. lpp.), un Komisijas 1999. gada 22. decembra Lēmums 2000/795/EK par valsts atbalstu, ko Spānija piešķīrusi *Ramondín SA* un *Ramondín Cápsulas SA* (OV 2000, L 318, 36. lpp.)).

69 Tā kā Pirmās instances tiesas palātu sastāvs tika mainīts, tiesnesis referents tagad darbojas piektajā palātā, kurai attiecīgi tika nodotas šīs lietas.

70 Saistībā ar Tiesas 2004. gada 11. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-183/02 P un C-187/02 P *Demesa* un *Territorio Histórico de Álava*/Komisija (Krājums, I-10609. lpp.) un spriedumu apvienotajās lietās C-186/02 P un C-188/02 P *Ramondín* u.c./Komisija (Krājums, I-10653. lpp.), ar kuriem tika noraidītas apelācijas sūdzības par iepriekš 68. punktā minētajiem spriedumiem apvienotajās lietās *Demesa* un *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija, tika atsākts process.

71 2005. gada 6. janvārī Pirmās instances tiesa uzdeva jautājumus lietas dalībniekiem par iedarbību, kāda varētu būt šiem spriedumiem uz šīm prasībām.

72 Ar 2005. gada 7. februāra vēstuli prasītājas, izklāstījušas savus uzskatus par šiem spriedumiem, paziņoja, ka uztur savas prasības. Tās tomēr atsakās no pirmā pamata prasības pieteikumos apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02.

73 Ar Pirmās instances tiesas piektās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja 2005. gada 11. novembra rīkojumu apvienotās lietas no T-30/01 līdz T-32/01 tika apvienotas ar

apvienotajām lietām no T-86/02 līdz T-88/02 un lietas dalībnieki tika uzklausīti saskaņā ar Reglamenta 50. pantu.

74 2005. gada 20. decembrī prasītāji lūdza kā procesa organizatorisko pasākumu noteikt to, ka apvienotās lietas no T-30/01 līdz T-32/01 un no T-86/02 līdz T-88/02 tiktu izskatītas un vajadzības gadījumā tajās tiktu pasludināts spriedums pirms apvienotajām lietām no T-227/01 līdz T-229/01 un T-230/01 līdz T-232/01.

75 2007. gada 14. februārī procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Pirmās instances tiesa lūdza, lai prasītājas apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 tai nosūtītu informāciju par attiecīgo nodokļu shēmu adresātiem.

76 Prasītājas sniedza atbildi ar vēstuli, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegta 2007. gada 12. martā, jautājot par šī organizatoriskā pasākumu atbilstību. Ar atsevišķu dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2007. gada 1. martā, *Confebask* lūdza pārskatīt šo procesa organizatorisko pasākumu.

77 2007. gada 22. martā Pirmās instances tiesa apstiprināja 2007. gada 14. februāra procesa organizatoriskos pasākumus un prasītāju atbilde tika iesniegta Pirmās instances tiesas kancelejā 2007. gada 23. aprīlī.

78 2007. gada 30. jūlijā procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Pirmās instances tiesa uzdeva lietas dalībniekiem jautājumus, uz kuriem tie atbildēja 2007. gada oktobrī.

79 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa nolēma sākt mutvārdu procesu. Tika uzklausīti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz jautājumiem, ko Pirmās instances tiesa uzdeva 2008. gada 15. janvāra tiesas sēdē.

80 Šajā tiesas sēdē prasītājām tika atļauts iesniegt dokumentu, kura kopija tika nosūtīta Komisijai, kā tas ir atzīmēts tiesas sēdes protokolā.

81 Šajā tiesas sēdē Pirmās instances tiesa noteica, ka prasītājām un *Confebask* līdz 2008. gada 28. janvārim ir jāiesniedz noteikta informācija par attiecīgo pasākumu adresātiem. Tas tika atzīmēts tiesas sēdes protokolā.

82 Tiesas sēdes beigās Pirmās instances tiesas piektās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētājs nolēma atlikt mutvārdu procesa pabeigšanu.

83 Ar vēstulēm, ko Pirmās instances tiesas kancelejā 2008. gada 24. janvārī iesniedza *Territorio Histórico de Vizcaya* un 2008. gada 28. janvārī *Territorios Históricos de Álava* un *Territorios Históricos de Guipúzcoa*, prasītāji iesniedza dokumentus saistībā ar pieprasīto informāciju. *Confebask* to pašu paveica ar 2008. gada 29. janvāra vēstuli. Komisija pēc tam, kad Pirmās instances tiesa bija pagarinājusi šim nolūkam paredzēto termiņu, sniedza savus apsvērumus par 2008. gada 6. martā iesniegtajiem dokumentiem.

84 Piektās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētājs slēdza mutvārdu procesu 2008. gada 12. martā. Lietas dalībnieki par to tika informēti ar 2008. gada 13. marta vēstuli.

85 Pēc lietas dalībnieku apsvērumu par lietu apvienošanu uzklausīšanas Pirmās instances tiesa uzskata, ka atbilstoši tās Reglamenta 50. panta 1. punktam apvienotās lietas T-30/01, T-31/01, T-32/01, T-86/02, T-87/02 un T-88/02 ir jāapvieno sprieduma taisīšanai.

Lietas dalībnieku prasījumi

I — *Apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01*

86 Prasītāju prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atcelt Komisijas 2000. gada 28. novembra lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru par trīs attiecīgajām atbrīvojuma shēmām;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

87 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prioritāri atzīt, ka prasībām nav priekšmeta;

— pakārtoti atzīt, ka prasības nav pieņemamas;

— pakārtoti noraidīt prasības kā nepamatotas;

— piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

II — *Apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02*

88 Prasītāju prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prioritāri atcelt apstrīdētos galīgos lēmumus;

— pakārtoti atcelt šo lēmumu 3. panta pirmo teikumu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

89 *Confebask* un *Comunidad autónoma del País Vasco*, kas iestājas lietā prasītāju atbalstam, prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prioritāri atcelt apstrīdētos galīgos lēmumus;

— pakārtoti atcelt šo lēmumu 3. pantu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

90 Komisijas un *Comunidad autónoma de La Rioja*, kas iestājas lietā tās atbalstam, prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— noraidīt prasības kā nepamatotas;

— piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

91 Vispirms ir jāizvērtē prasības apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 par apstrīdētajiem galīgajiem lēmumiem un pēc tam prasības apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 par lēmumu sākt 2000. gada 28. novembra oficiālo izmeklēšanas procedūru.

I — *Par prasībām apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 atcelt apstrīdētos galīgos lēmumus, ar kuriem konstatēta attiecīgo shēmu nesaderība un uzdots atgūt izmaksāto atbalstu*

A — *Par "Confebask" iestāšanās lietā pieņemamību prasībās apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02*

1. Lietas dalībnieku argumenti

92 Mutvārdu procesa ietvaros Komisija izvirzīja *Confebask* iestāšanās lietā nepieņemamību, jo tā nebija pierādījusi, ka tās dalībnieku starpā ir attiecīgo pasākumu saņēmēji.

93 Pēc tiesas sēdē uzdotajiem jautājumiem *Confebask* iesniedza noteiktus dokumentus. Tā iesniedza dokumentu, ko ir izdevis katras no trīs *Territorios Históricos* finanšu ģenerāldirektors (*Director General de Hacienda*) un ar kuru tiek apstiprināts, ka noteikti uzņēmumi bija saņēmuši attiecīgos atbrīvojumus no nodokļiem. Šie dokumenti pierāda, ka uz šiem uzņēmumiem attiecas apstrīdētie galīgie lēmumi un it īpaši šo lēmumu 3. pants, ar kuru tiek uzdots atgūt šo atbalstu. Apliecinājums, ko

parakstījis *Confebask* ģenerālsekretārs un prezidents, turklāt pierāda, ka katrs no šiem uzņēmumiem bija *Confebask* dalībnieks, kad tika iesniegti pieteikumi par iestāšanos lietā.

94 Šie dokumenti tika nosūtīti Komisijai, kas apgalvo, ka *Confebask* nav pierādījusi iestāšanās lietā pieņemamību.

2. Pirmās instances tiesas vērtējums

95 Ir jāatgādina, ka Pirmās instances tiesas piektās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja 2005. gada 9. septembra rīkojums, ar kuru *Confebask* tika ļauts iestāties lietā prasības apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02, nav pret to, ka tiek no jauna izvērtēta iestāšanās lietā pieņemamība saistībā ar spriedumu, ar kuru tiek izbeigta tiesvedība (šajā sakarā skat. Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-199/92 P *Hüls*/Komisija, *Recueil*, I-4287. lpp., 52. punkts).

96 Saskaņā ar Tiesas Statūtu 40. panta otro daļu, kas attiecībā uz Pirmās instances tiesu piemērojama, pamatojoties uz Statūtu 53. panta pirmo daļu, tiesības iestāties lietās, ko izskata Pirmās instances tiesa, ir ne tikai dalībvalstīm un Kopienu iestādēm, bet tāpat arī visām citām personām, kas pierāda, ka lietas iznākums skar to intereses.

97 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir pieļaujama pārstāvošu apvienību iestāšanās lietā ar mērķi aizstāvēt tās dalībniekus lietās, kurās izvirzīti principiāli jautājumi, kas šos dalībniekus var ietekmēt (Tiesas priekšsēdētāja 1997. gada 17. jūnija rīkojums apvienotajās lietās C-151/97 P(I) un C-157/97 P(I) *National Power* un *PowerGen*, *Recueil*, I-3491. lpp., 66. punkts, un 1998. gada 28. septembra rīkojums lietā C-151/98 P *Pharos*/Komisija, *Recueil*, I-5441. lpp., 6. punkts; Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja 2007. gada 19. aprīļa rīkojums lietā T-24/06 *MAAB*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 10. punkts).

98 Turklāt ir jāatgādina, ka šī iestāties lietā tiesību plašā interpretācija ir vērsta uz to, lai ļautu labāk novērtēt lietu apstākļus, vienlaikus novēršot individuālas iestāšanās lietās lielo skaitu, kas mazinātu procesa efektivitāti un pienācīgu norisi (iepriekš 97. punktā minētais rīkojums lietā *National Power* un *PowerGen*, 66. punkts; Pirmās instances tiesas 2004. gada 26. jūlija rīkojums lietā T-201/04 R *Microsoft*/Komisija, Krājums, II-2977. lpp., 38. punkts).

99 Šajā lietā *Confebask* ir profesionāla konfederatīva starpnozaru organizācija, kuras mērķis ir pārstāvēt, koordinēt, informēt un aizstāvēt vispārējās un kopējās Spānijas Basku zemes organizāciju, kas tajā ietilpst, uzņēmēju intereses. Tās mērķis ir it īpaši pārstāvēt un aizstāvēt Basku zemes uzņēmumus attiecībā pret valsts pārvaldi un sociālajām un profesionālajām organizācijām.

100 Nav apstrīdēts, ka runa ir par organizāciju, kas pārstāv Spānijas basku zemes uzņēmumus.

101 Turklāt ir jākonstatē, kā tas izriet no mutvārdu procesa ietvaros iesniegtajiem dokumentiem, ka noteikti uzņēmumi, kas bija *Confebask* dalībnieki, kad tā iesniedza pieteikumu par iestāšanos lietā, bija saņēmuši atbalstu, kas tika piešķirts saistībā ar attiecīgajām nodokļu shēmām.

102 Līdz ar to šo uzņēmumu, kas vienlaikus ir gan *Confebask* dalībnieki, gan faktiskie attiecīgo nodokļu pasākumu adresāti, intereses var ietekmēt šo prasību iznākums.

103 Turklāt *Confebask* bija piedalījusies administratīvajā procedūrā, kurā tika pieņemti apstrīdētie galīgie lēmumi.

104 Tādēļ ir jāuzskata, ka *Confebask* ir pamatojusi savu interesi strīda iznākumā un ka tās iestāšanās lietā prasītāju atbalstam ir pieņemama.

B — *Par prasību pamatotību apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02*

105 Prasītājas savos prasības pieteikumos izvirza piecus pamatus. Tās tomēr atteicās no pirmā pamata, ar kuru tika apgalvots attiecīgo pasākumu vispārējais raksturs un valsts atbalsta neesamība EKL 87. panta 1. punkta nozīmē (skat. šī sprieduma 72. punktu).

106 Saistībā ar otro pamatu prasītājas apgalvo, ka attiecīgās atbrīvojuma shēmas būtu bijis jāuzskata par pastāvošu atbalstu, nevis par jaunu atbalstu. Ar trešo pamatu tiek apgalvots EKL 88. panta 1. punkta un Regulas Nr. 659/1999 17.–19. panta pārkāpums, jo Komisijai būtu bijis jāpiemēro procedūra saistībā ar pastāvoša atbalsta shēmām. Ar ceturto pamatu tiek apgalvots EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta pārkāpums, jo attiecīgās shēmas nebija darbības atbalsts, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu, bet atbalsts ieguldījumiem un darbavietu radīšanai. Piektajā pamatā prasītājas apgalvo, ka pienākuma atgūt attiecīgo atbalstu noteikšanā ir pieļauts procesuāls pārkāpums, ka ir pārkāpts tiesiskās drošības princips, labas pārvaldības princips, tiesiskās paļāvības princips un vienlīdzīgas attieksmes princips. Visbeidzot, replikas rakstos prasītājas izvirza Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punkta pārkāpumu, jo Komisijai būtu bijis lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru jāmin tas, ka notika tikšanās ar Spānijas iestādēm.

1. Par otro pamatu, ar kuru tiek apgalvots, ka attiecīgās atbalsta shēmas ir pastāvošs atbalsts

107 Otrajam pamatam ir divas daļas. Ar pirmo daļu tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pārkāpums; ar otro daļu tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta pārkāpums.

a) Par pirmo daļu, ar kuru tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pārkāpums

Lietas dalībnieku argumenti

108 Prasītājas uzskata, ka Komisijai būtu bijis jāuzskata, ka atbrīvojuma shēmas bija pastāvošs atbalsts, jo saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta tās nebija atbalsta shēmas to ieviešanas laikā un ir kļuvušas par atbalsta shēmām kopējā tirgus attīstības dēļ, dalībvalstij tās negrozot.

109 Pirmkārt, prasītājas apgalvo, ka Komisija ir netieši atzinusi, ka atbrīvojuma shēmas nebija valsts atbalsts to spēkā stāšanās laikā.

110 Prasītājas uzskata, ka tad, kad Komisija uzzināja par šīm shēmām 1994. gadā, tai nebija jāslēdz iepriekšējās izskatīšanas stadija, pieņemot lēmumu EKL 249. panta nozīmē, un tā varēja ar klusēšanu paust savu labvēlīgo nostāju, saskaņā ar kuru izvērtētie pasākumi nebija valsts atbalsts.

111 Judikatūra, kas šajā sakarā izstrādāta saistībā ar paziņotajiem pasākumiem, attiecas arī uz gadījumiem, kad tiek izvērtētas nepaziņotas tiesību normas, par kurām Komisijai bija zināms. Judikatūra, saskaņā ar kuru Komisijai ir pienākums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, ja ir šaubas par valsts pasākuma saderību ar kopējo tirgu, turklāt paredz, ka šāda lēmuma neesamība principā nozīmē, ka Komisija uzskata, ka attiecīgais pasākums atbilst Kopienu tiesībām.

112 Komisijas 1991. gada 4. marta paziņojums dalībvalstīm par atbalsta paziņošanas kārtību un procesuālajiem noteikumiem saistībā ar atbalstu, kas īstenots, pārkāpjot EK līguma [88.] panta 3. punkta prasības (turpmāk tekstā — "1991. gada paziņojums") turklāt apstiprina, ka Komisija neuzskata, ka tai ir pienākums pieņemt lēmumu iepriekšējās izskatīšanas beigās, ja dalībvalsts apmierinoši atbild uz informācijas pieprasījumu. Papildus tam no šī paša paziņojuma izriet, ka Komisijas loceklis, kas ir atbildīgs par konkurences jautājumiem, vienīgi piedāvāja Komisijai neveikt nekādas darbības pret izvērtēto pasākumu, ja viņš nešaubījās par tā saderību. Šīs "procedūras beigšanas bez turpmākām darbībām" raksturiezīme bija tāda, ka netika pieņemts formāls lēmums.

113 EKL 232. pants nav šķērslis, lai šādi rīkotos. Prasītājas uzskata, ka valsts iestādēm nav procesuālo tiesību celt prasību par bezdarbību, lai liktu Komisijai pieņemt lēmumu par sūdzību, kuru tās nav iesniegušas.

114 Pēc tam prasītājas precizē, no kura brīža ir jāuzskata, ka Komisija ir beigusi iepriekšējo izskatīšanu bez turpmāku darbību veikšanas. Šajā sakarā tās norāda, ka pirms Regulas Nr. 659/1999 stāšanās spēkā nebija nekādu tiesību normu, kurās būtu noteikts termiņš Komisijai. Tomēr judikatūrā no tiesiskās drošības principa ir izsecināts pienākums, ka Komisijai ir jāpauž sava nostāja saprātīgā termiņā. Ņemot vērā iepriekšējās izskatīšanas procedūras raksturu, tās beigšanai noteiktajam termiņam līdz ar to ir jābūt īsam. Komisija to pati esot atzinusi. Prasītājas uzskata, ka Komisijai ir pienākums rīkoties apdomīgi, tas attiecas arī uz gadījumiem, kad valsts pasākumi nav tikuši paziņoti saskaņā ar 1983. gada paziņojumu par nelikumīgo atbalstu.

115 Šajā sakarā prasītājas uzskata, ka Komisija gan netieši, gan tieši ir atzinusi, ka atbrīvojuma shēmas nav kvalificējamas kā valsts atbalsts.

116 Tās norāda, ka 1994. gada 25. maija pieprasījumā sniegt informāciju Komisija brīdināja Spānijas iestādes, ka tai būs jāsāk oficiālā izmeklēšanas procedūra, ja netiks sniegta atbilde vai atbilde būs neapmierinoša. Tomēr Komisija nesāka procedūru pēc tam, kad tā saņēma 1994. gada 30. septembrī Spānijas Karalistes atbildi, kurā tā kritizēja atbrīvojuma shēmu kvalificēšanu par valsts atbalstu. Prasītājas no tā secina, ka Komisija uzskatīja, ka šī atbilde bija apmierinoša un ka attiecīgās shēmas nebija atbalsts EKL 87. panta nozīmē.

117 Prasītājas uzskata, ka iepriekš minēto var pamatot ar 1995. gada 18. jūlija vēstuli, ko Komisija adresēja 1994. gada sūdzības iesniedzējiem, lai tos informētu par turpmāko rīcību ar šo sūdzību, un kas, pēc prasītāju domām, ļauj uzskatīt, ka attiecīgās atbrīvojuma shēmas nav valsts atbalsts.

118 Pastāv arī citi apstākļi, kas ļauj prezumēt, ka Komisija netieši atzina, ka atbrīvojuma shēmas nebija valsts atbalsts. Pirmkārt, Komisija netika publicējusi *Oficiālajā Vēstnesī* paziņojumu, ar kuru trešās personas tiktu informētas par riskiem saistībā ar atbrīvojuma shēmām. Otrkārt, Komisija savos rakstveida dokumentos atzīst, ka atbrīvojuma shēmu izvērtēšana notika lēni. Tomēr ne lēmumā sākt oficiālo pārbaudes procedūru, ne galīgajos lēmumos valsts iestādes netiek kritizētas par šo kavēšanos. Treškārt, Komisijas 2000. gada 3. februāra pieprasījumā sniegt informāciju, kas adresēts Spānijas iestādēm, nav norādes uz 1994. gada sūdzību. Tieši pretēji, no tā izriet, ka Komisija paredzēja izvērtēt Alavas provinces atbrīvojuma shēmu, ņemot vērā Lēmumu 1999/718 (skat. šī sprieduma 68. punktu). Turklāt šī vēstule nav rīkojums sniegt informāciju par attiecīgo pasākumu saņēmējiem; šai informācijai nav nekādas nozīmes gadījumā, kad apgalvotās atbalsta shēmas tiek analizētas *in abstracto*. Ceturtkārt, lēmumam sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru nav saiknes ar 1994. gada sūdzību. Tieši pretēji, šis lēmums ir pamatots ar Komisijas Paziņojumu par valsts

atbalstu reglamentējošo normu piemērošanu pasākumiem, kas attiecas uz uzņēmumu aplikšanu ar tiešajiem nodokļiem (OV 1998, C 384, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "1998. gada paziņojums par nodokļu atbalstu").

119 Turklāt apstāklis, ka Komisija ir pieņēmusi pēc 1994. gada lēmumus par citām Alavas, Biskajas un Gipuskojas *Territorios Históricos* nodokļu shēmām, neko negroza faktā, ka tā sākotnēji uzskatīja, ka atbrīvojuma shēmas nebija valsts atbalsts. Apstrīdētie galīgie lēmumi pierāda, ka Komisija ar lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru rīkojās patvaļīgi, un tie turklāt neizskaidro, kādēļ būtu jāsniedz prioritāte 1996. gada shēmām, ar kurām tiek noteiktas citas nodokļu priekšrocības, tādas kā nodokļu kredīti un apliekamās bāzes samazinājumi, kaut gan Komisija uzskatīja [1996. gada] shēmas par mazāk "agresīvām" nekā 1993. gada shēmas, par kurām ir runa šajā lietā.

120 Replikas rakstā prasītāji norāda uz virkni elementu, no kuriem izriet, ka Komisija tieši noraidīja 1994. gada sūdzību, jo atbrīvojuma shēmas nebija valsts atbalsts.

121 No Spānijas Senāta 1997. gada 22. aprīļa debatēm (1997. gada 28. aprīļa *Boletín Oficial de las Cortes Generales*, Nr. 204, 681/000550) izriet, ka 1997. gada 17. marta sanāksmē Komisijas loceklis, kas ir atbildīgs par konkurences jautājumiem, apstiprināja *Comunidad autónoma de La Rioja* delegācijai, ka 1994. gada sūdzība "nav Eiropas Savienības kompetencē, bet attiecīgās dalībvalsts kompetencē". No preses raksta, kas publicēts internetā 2002. gada 24. oktobrī, arī izriet, ka šī sūdzība nav tikusi ņemta vērā. Prasītājas no šiem elementiem secina, ka *Comunidad autónoma de La Rioja* iestājās lietā saistībā ar 1994. gada sūdzību un Komisija to tieši noraidīja, jo, tā kā atbrīvojuma shēmas nebija valsts atbalsts, uz šo sūdzību neattiecās Kopienu tiesības. Prasītājas no Komisijas lēmuma par *Ramondín* piešķirto atbalstu secina, ka sūdzības par šo atbalstu ietvaros *Comunidad autónoma de La Rioja* nolēma neapstrīdēt *Norma Foral* Nr. 22/1994 (*Álava*), apskatītas atsevišķi, saderību ar tiesībām, kas attiecas uz valsts atbalstu. Prasītājas uzskata, ka izskaidrojums šīs nostājas izmaiņai ir iepriekš minētā 1994. gada sūdzības noraidīšana. Visbeidzot, Komisija nevienā brīdī nebija norādījusi uz šo sūdzību vai uz faktu, ka šīs sūdzības izskatīšana ir atlikta lietderības apsvērumu dēļ, nevienā no procedūrām, kuras tā sāka laikposmā no 1997. gada pret Alavas, Biskajas un Gipuskojas *Territorios Históricos* dažādām nodokļu shēmām. Konkrētāk, Komisija to neminēja apsvērumos, kurus tā iesniedza saistībā ar Spānijas tiesas prejudiciālajiem jautājumiem lietās, kurās tika pieņemts Tiesas priekšsēdētāja 2000. gada 16. februāra

rīkojums apvienotajās lietās no C-400/97 līdz C-402/97 *Juntas Generales de Guipúzcoa* u.c. (*Recueil*, I-1073. lpp.) saistībā ar attiecīgajām trīs atbrīvojuma shēmām. Tāpat lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru bija norādīts vienīgi uz 2000. gada 5. janvārī iesniegto prasību.

122 Līdz ar to ne 1995. gada 18. jūlija vēstule, ko Komisija adresējusi 1994. gada sūdzības iesniedzējiem, ne 1996. gada 19. janvāra vēstule, ar kuru tā bija pieprasījusi no Spānijas iestādēm jaunu informāciju, nevar liegt Pirmās instances tiesai konstatēt, ka Komisijas loceklis, kas ir atbildīgs par konkurences jautājumiem, 1997. gadā apstiprināja, ka iepriekš minētā sūdzība ir noraidīta. Tieši pretēji, 1995. gada 18. jūlija vēstulē tika tieši norādīts, ka tiks pieņemts lēmums un ka tas tiks paziņots iesniedzējiem.

123 Prasītājas uzskata, ka tādēļ Komisija uzskatīja, ka attiecīgie pasākumi nebija valsts atbalsts to spēkā stāšanās laikā.

124 Otrkārt, prasītājas apgalvo, ka vienīgais izskaidrojums apstrīdētajiem lēmumiem ir valsts atbalsta politikas izmaiņas, kuras izraisīja to, ka tika grozīti kritēriji noteiktu nodokļu pasākumu izvērtēšanai. Tādēļ prasītājas apgalvo, ka notika kopējā tirgus attīstība Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē.

125 Tās uzsver, ka Regulas Nr. 659/1999 projektā nebija paredzēta pastāvoša atbalsta kategorija, kas vēlāk tika noteikta Regulas 1. panta b) punkta v) apakšpunkta. Prasītājas uzskata, ka šī tiesību norma tika tieši iekļauta *a posteriori*, lai ņemtu vērā izmaiņas Komisijas politikā valsts atbalsta jomā. Turklāt no šīs regulas preambulas ceturtā apsvēruma izriet, ka šī tiesību norma patiešām attiecas uz Komisijas politikas attīstību

valsts atbalsta jomā, un prasītājas no tā secina, ka kopējā tirgus attīstība ir sinonīms politikas valsts atbalsta jomā attīstībai.

126 Prasītājas uzskata, ka no Padomes un dalībvalstu pārstāvju, kas tikās Padomes 1997. gada 1. decembra sanāksmē, rezolūcijas par rīcības kodeksu uzņēmējdarbības aplikšanai ar nodokļiem (OV 1998, C 2, 1. lpp.), izriet, ka Komisija paredzēja izvērtēt dalībvalstīs esošās nodokļu shēmas, tādējādi paziņojot par izvērtēšanas kritēriju maiņu. 1998. gada paziņojums par nodokļu atbalstu to apstiprina tiktāl, ciktāl Komisija šajā paziņojumā norāda, ka tā "izvērtēs" nodokļu shēmu "konkrētos gadījumus", "pamatojoties uz" šo paziņojumu. Prasītājas piebilst, ka lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru tika tieši norādīts uz šo paziņojumu.

127 Turklāt tās uzskata, ka Lēmums 93/337, uz kuru atsaucas Komisija, nav pienācīgs atskaites punkts. Prasītājas uzskata, ka Komisija kvalificēja 1988. gada nodokļa kredītus, par kuriem ir runa Lēmumā, kā selektīvus pasākumus, jo tie attiecās tikai uz noteiktām darbībām. Komisija netika piemērojusi kritēriju, kas saistīts ar ieguldījuma minimālo summu. Taču attiecīgie atbrīvojuma pasākumi šajā lietā neizslēdza nekādas darbības un tādēļ 1993. gadā varēja tikt pamatoti uzskatīti par vispārējiem pasākumiem.

128 Tās arī izvirza Komisijas 2003. gada 17. februāra Lēmumu 2003/755/EK par Beļģijas īstenoto atbalstu Beļģijā dibinātiem koordinācijas centriem (OV L 282, 25. lpp.), kurā Komisija esot akceptējusi, ka Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkts attiecās uz situāciju, kurā, pēc tam, kad Komisija sākotnēji uzskatīja, ka attiecīgais pasākums nebija atbalsts, tā groza savu vērtējumu un uzskata, ka tas ir atbalsts.

129 Prasītājas tādēļ uzskata, ka ir notikusi politikas valsts atbalsta jomā attīstība Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē.

130 Treškārt, tās uzsver, ka attiecīgie finanšu pasākumi nav tikuši grozīti.

131 Tās secina, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, atsakoties uzskatīt attiecīgos pasākumus par pastāvošu atbalstu Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē.

132 Komisija, ko atbalsta *Comunidad autónoma de La Rioja*, lūdz noraidīt šī pamata pirmo daļu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

133 Vispirms ir jāatgādina, ka Līgumā ir noteiktas atsevišķas procedūras atkarībā no tā, vai atbalsts ir pastāvošs vai jauns. Lai gan jauni atbalsti saskaņā ar EKL 88. panta 3. punktu ir iepriekš jāpaziņo Komisijai un tas nevar tikt īstenots, pirms procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu, pastāvošs atbalsts var saskaņā ar EKL 88. panta 1. punktu tikt īstenots, kamēr Komisija nav konstatējusi tā nesaderību ar kopējo tirgu (Tiesas 1994. gada 15. marta spriedums lietā C-387/92 *Banco Exterior de España*, *Recueil*, I-877. lpp., 20. punkts). Tādēļ attiecībā uz pastāvošu atbalstu vajadzības gadījumā var tikt pieņemts lēmums par nesaderību, kuram ir iedarbība nākotnē (iepriekš 68. punktā minētais spriedums lietā *Demesa*, 172. punkts).

134 No Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta, kura stājās spēkā 1999. gada 16. aprīlī un kura tādēļ bija piemērojama tad, kad tika pieņemti galīgie lēmumi, izriet, ka pastāvošais atbalsts cita starpā ir "atbalsts, ko uzskata par pastāvošu atbalstu, jo ir iespējams konstatēt, ka tā ieviešanas laikā tas nav bijis atbalsts, bet pēc tam kopējā tirgus attīstības dēļ — dalībvalstij neieviešot izmaiņas — tas kļuvis par atbalstu".

135 Prasītājas apgalvo, ka ir izpildīti Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta trīs nosacījumi. Komisija uzskata, ka pirmie divi nosacījumi, kas attiecas uz to, vai attiecīgās shēmas nebija atbalsta shēmas to spēkā stāšanās laikā, bet pēc tam kļuva par atbalsta shēmām, nav izpildīti šajā lietā (skat. Lēmuma 2003/28 78. punktu, Lēmuma 2003/86 76. punktu un Lēmuma 2003/192 74. punktu).

136 Ir jāizvērtē, vai Komisija pamatoti uzskatīja, ka šie nosacījumi nebija izpildīti šajā lietā.

137 Saistībā ar pirmo nosacījumu prasītājas apgalvo, ka Komisija gan tieši, gan netieši atzina, ka attiecīgās shēmas nebija valsts atbalsta shēmas, kad tās stājās spēkā.

138 Pirmkārt, prasītājas replikas rakstā apgalvo, ka Komisija tika tieši noraidījusi 1994. gada sūdzību.

139 Tomēr no lietas materiāliem izriet, ka pēc 1994. gada sūdzības Komisija turpināja izmeklēšanu (skat. šī sprieduma 21. un nākamos punktus), bet nepieņēma nekādu tiešu lēmumu.

140 Ar 1995. gada 18. jūlija vēstuli Komisija informēja sūdzības iesniedzējus, ka tā turpina veikt Spānijas nodokļu sistēmas un dalībvalstīs spēkā esošo nodokļu autonomijas sistēmu analīzi, ņemot vērā dažādu dalībvalstu federālajās sistēmās notiekošo attīstību. Komisijas norādīja, ka tās dienesti vāc nepieciešamos datus, ka tā nolems, kā rīkoties tālāk ar sūdzību, kad būs noskaidroti šie jautājumi, un kā tā tām paziņos savu lēmumu. No tā skaidri izriet, ka Komisija turpināja izmeklēšanu un ka tā nebija pieņēmusi nekādu lēmumu.

141 Ar 1996. gada 19. janvāra vēstuli Komisija informēja Spānijas Karalisti, ka tā izvērtē attiecīgo nodokļu tiesību normu ietekmi uz konkurenci, un pieprasīja tai atsūtīt informāciju par attiecīgo pasākumu adresātiem. Tomēr neatkarīgi no jautājuma, vai līdz Komisijai nonāca atbilde par šo aspektu, ir jākonstatē, ka katrā ziņā šī vēstule pierāda, ka šajā laikā Komisija nebija pieņēmusi nostāju par attiecīgajām shēmām (šajā sakarā un pēc analoģijas skat. Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedumu lietā T-95/96 *Gestevisión Telecinco*/Komisija, *Recueil*, II-3407. lpp., 88. punkts).

142 Visbeidzot ir jākonstatē, ka jautājums, ko Spānijas senators uzdeva Spānijas valdībai par 1997. gada 17. marta sanāksmi, nav attiecināms uz Komisiju un ir vienīgi pierādījums, ka komentāri, kurus iespējami sniedza Komisārs, kas ir atbildīgs par konkurences politiku, tika sniegti saistībā ar debatēm valsts parlamentā. Šāds elements neatkarīgi no tā satura nevar tikt uzskatīts par Komisijas tiešas nostājas paušanu.

143 Tāpat ne raksts presē, ne prasītāju secinājumi par sūdzības iesniedzēju nostāju vai Komisijas nostāju saistībā ar citām procedūrām nevar pierādīt, ka Komisija šajā lietā būtu pieņēmusi lēmumu.

144 Līdz ar to ir jākonstatē, ka neviens no iesniegtajiem dokumentiem nav dalībvalstij adresēts lēmums un ka ar nevienu no iesniegtajiem elementiem nevar pierādīt, ka Komisija būtu paudusi skaidru un tiešu nostāju (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2006. gada 5. aprīļa spriedumu lietā T-351/02 *Deutsche Bahn*/Komisija, Krājums, II-1047. lpp., 46.–49. punkts).

145 Tādēļ nav pierādīts, ka Komisija bija pieņēmusi lēmumu, ar kuru tika atzīts, ka attiecīgās shēmas nebija valsts atbalsts to spēkā stāšanās laikā.

146 Otrkārt, prasītājas apgalvo, ka Komisijai nebija jābeidz iepriekšējās izskatīšanas stadija ar lēmumu EKL 249. panta nozīmē un tā varēja tikai ar klusēšanu paust savu nostāju, ka attiecīgie nodokļu pasākumi nebija valsts atbalsts.

147 Šāda interpretācija nevar tikt pieņemta.

148 Ir jāatgādina, ka vienīgi iestādes klusēšana nevar radīt juridiski saistošas sekas, kas var ietekmēt prasītāja intereses, izņemot gadījumus, kad šādas sekas ir tieši paredzētas Kopienu tiesību normā. Kopienu tiesībās atsevišķos gadījumos ir paredzēts, ka iestādes klusēšanai ir lēmuma raksturs, ja šai iestādei jāpieņem nostāja noteiktā termiņā un ja tā šajā termiņā nav sniegusi savu viedokli. Tomēr, ja nav skaidri izteiktas normas, kas paredz termiņu, kurā netiešu lēmumu uzskata par pieņemtu, un kas paredz šāda lēmuma saturu, iestādes bezdarbību nevar uzskatīt par līdzvērtīgu lēmumam, neapšaubot līgumā paredzēto tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēmu (Pirmās instances tiesas 1999. gada 13. decembra spriedums apvienotajās lietās T-190/95 un T-45/96 *Sodima*/Komisija, *Recueil*, I-3617. lpp., 31. un 32. punkts).

149 Šajā lietā nav strīda par to, ka attiecīgās nodokļu shēmas, kas noteiktas 1993. gadā, nav tikušas paziņotas Komisijai.

150 Tomēr noteikumos, kas attiecas uz valsts atbalstu, nav paredzēts, ka Komisijas klusēšana ir līdzvērtīga netiešam lēmumam, ka nav atbalsta, it īpaši, ja attiecīgie pasākumi netika paziņoti Komisijai. Komisijai, kurai ir ekskluzīva kompetence, lai konstatētu atbalsta iespējamo nesaderību ar kopējo tirgu, valsts pasākuma iepriekšējās izskatīšanas stadijā ir pienākums vai nu pieņemt lēmumu, ka attiecīgais pasākums nav atbalsts, vai nu pieņemt lēmumu, ka tas ir saderīgs atbalsts, vai arī pieņemt lēmumu, ka ir jāsāk oficiālā izmeklēšanas procedūra, kas paredzēta EKL 88. panta 2. punktā (iepriekš 141. punktā minētais spriedums lietā *Gestevisión Telecinco*/Komisija, 53.–55. punkts).

151 Tādēļ šāds lēmums, kas turklāt tiek paziņots dalībvalstij, nevar būt netiešs un izrietēt no Komisijas klusēšanas noteiktā laika posmā.

152 Šajā lietā tādēļ nevar tikt pieņemts, ka Komisija būtu varējusi pieņemt netiešu lēmumu, ka attiecīgās nodokļu shēmas nebija valsts atbalsts, kad tās stājās spēkā.

153 Vienkārši fakts, ka Komisija samērā ilgu laiku nesāka oficiālo izmeklēšanas procedūru saistībā ar attiecīgo valsts pasākumu, pats par sevi nevar piešķirt šim pasākumam pastāvoša atbalsta objektīvo raksturu, ja tas patiešām ir atbalsts. Neskaidrības, kas varēja pastāvēt šajā sakarā, var, augstākais, tikt uzskatītas par tādām, kas radījušas tiesisko paļāvību saņēmējiem, kura liedz atgūt pagātnē izmaksāto atbalstu (Pirmās instances tiesas 2002. gada 30. aprīļa spriedums apvienotajās lietās T-195/01 un T-207/01 *Government of Gibraltar*/Komisija, *Recueil*, II-2309. lpp., 129. punkts).

154 Turklāt prasītājas nav lūgušas Komisiju paust nostāju par 1994. gada sūdzību; ja tās to būtu izdarījušas, tad pēc divu mēnešu termiņa beigšanās tās būtu varējušas saskaņā ar EKL 232. pantu celt prasību sakarā ar bezdarbību, jo, pretēji tam, ko apgalvo prasītājas (skat. šī sprieduma 113. punktu), tām būtu bijušas tiesības, gluži kā tām ir tiesības šajās tiesvedībās, celt prasību atcelt Komisijas pieņemtos galīgos lēmumus (šajā sakarā skat. Tiesas 1996. gada 26. novembra spriedumu lietā C-68/95 *T. Port*, *Recueil*, I-6065. lpp., 59. punkts).

155 Līdz ar to nevar uzskatīt, ka saistībā ar Komisijas klusēšanu tika pieņemts lēmums par atbalsta nepastāvēšanu.

156 Prasītāju argumenti, kas pamatoti, pirmkārt, ar judikatūru, otrkārt, ar Komisijas rīcību šajā lietā, un, treškārt, ar noteiktām Komisijas paziņojumu tiesību normām, nevar grozīt šo vērtējumu.

157 Pirmkārt, prasītāju izvirzītā judikatūra (Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, *Recueil*, I-1719. lpp., 45. punkts; Pirmās instances tiesas 1999. gada 17. jūnija spriedums lietā T-82/96 *ARAP* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1889. lpp., 28. punkts) attiecas uz situācijām, kurās Komisija bija pieņēmusi tiešus lēmumus, un tādēļ tā neattiecas uz šo lietu. Tāpat Tiesas 1973. gada 11. decembra spriedums lietā 120/73 *Lorenz* (*Recueil*, 1471. lpp.), kas ir piemērojams saistībā ar paziņotu atbalstu, nav piemērojams saistībā ar nepaziņotu atbalstu, kā tas ir šajā lietā (Tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedums lietā C-39/94 *SFEI* u.c., *Recueil*, I-3547. lpp., 46.–48. punkts, un 2001. gada 15. februāra spriedums lietā C-99/98 Austrija/Komisija, *Recueil*, I-1101. lpp., 32. punkts; skat. iepriekš 141. punktā minēto Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *Gestevisión Telecinco*/Komisija, 77. un 78. punkts, un 2005. gada 15. jūnija spriedumu lietā T-171/02 *Regione autónoma della Sardegna*/Komisija, Krājums, II-2123. lpp., 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

158 Otrkārt, argumenti par Komisijas rīcību arī ir jānoraida.

159 Atbildes darbības neesamība saistībā ar Spānijas Karalistes 1994. gada 30. septembra atbildi vai fakts, ka Komisija savos rakstveida dokumentos atzina kavēšanos attiecīgo nodokļu sistēmu izvērtēšanā, nevar pienācīgi pamatot secinājumu, ka pastāv Komisijas lēmums, ar kuru tiek atzīta atbalsta neesamība šajā lietā. Turklāt pretēji prasītāju apgalvotajam 1995. gada 18. jūlija vēstule, ko Komisija adresēja sūdzības iesniedzējiem (skat. šī sprieduma 26. punktu), pierāda, ka Komisija turpināja veikt analīzi, un neļauj atzīt, ka tika pieņemts lēmums, ka attiecīgās nodokļu shēmas nebija atbalsta shēmas to spēkā stāšanās laikā.

160 Turklāt prasītājas izvirza faktu, ka lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru ir norādīts vienīgi uz 2000. gada 5. janvāra sūdzību (skat. šī sprieduma 31. punktu), nevis uz 1994. gada sūdzību.

161 Šajā sakarā ir jānorāda, ka lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru attiecas uz trīs attiecīgajām nodokļu shēmām, kaut gan tajā nav norādīts uz 1994. gada sūdzību. Šo lēmumu Komisija pieņēma pēc 2000. gada 5. janvāra sūdzības, ko iesniedza uzņēmuma, kurš saņēma atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa, konkurents.

162 Tomēr fakts, ka 1994. gada sūdzība netika minēta lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, nevar nozīmēt, ka pastāv netiešs Komisijas lēmums, ar kuru tiek atzīts, ka attiecīgās shēmas nebija valsts atbalsts, jo, kā tas tika atgādināts (skat. šī sprieduma 152. punktu), šāds lēmums nevar būt netiešs.

163 Arguments, kas pamatots ar faktu, ka Komisija pieņēma lēmumus par citām nodokļu shēmām, kuras prasītājas ieviesa pēc 1994. gada sūdzības, un ar apstrīdēto lēmumu patvaļīgumu, arī ir jānoraida, jo tas neattiecas uz izvirzīto pamatu, bet gan uz pastāvoša atbalsta jēdzienu.

164 Treškārt, neviens arguments vairs nevar tikt izvirzīts, pamatojoties uz 1983. gada paziņojumu par nelikumīgo atbalstu un 1991. gada paziņojumu.

165 1983. gada paziņojumā par nelikumīgo atbalstu, tieši pretēji, ir atgādināts pienākums paziņot atbalsta projektus un ir it īpaši norādīts, ka visiem nelikumīgi piešķirta atbalsta saņēmējiem, "t.i., par kuru Komisija nav pieņēmusi galīgu lēmumu par tā saderību", var tikt uzdots atmaksāt atbalstu. Protams, šajā paziņojumā ir minēts arī tas, ka, līdzko Komisija uzzina par dalībvalsts nelikumīgi pieņemtiem atbalsta pasākumiem, tā publicē *Oficiālajā Vēstnesī* noteiktu brīdinājumu, ar kuru potenciālie atbalsta saņēmēji tiek brīdināti par šī atbalsta riskantumu (skat. šī sprieduma 11. punktu). Tomēr no tā nevar

secināt, ka šāda brīdinājuma nepublicēšana ir līdzvērtīga netieša lēmuma par atbalsta neesamību pieņemšanai atbilstoši iepriekš minētajai judikatūrai (iepriekš 148. punktā minētais spriedums lietā *Sodima*/Komisija).

166 Neviens arguments vairs nevar tikt izvirzīts, pamatojoties uz 1991. gada paziņojumu, uz kuru atsaucas prasītājas (skat. šī sprieduma 112. punktu). Šajā paziņojumā ir it īpaši noteikts, ka neapmierinošas atbildes no dalībvalsts gadījumā Komisija "sev patur" iespēju izmantot noteiktas pilnvaras (rīkojumu apturēt attiecīgos pasākumus vai pieprasīt iesniegt apsvērumus un datus, kas nepieciešami, lai izvērtētu atbalsta saderību ar kopējo tirgu), un ir secināts, ka "Komisijas nolūks ir izmantot iepriekš minētās pilnvaras, kad vien ir jāaptur Līguma tiesību normu par valsts atbalstu pārkāpšana". Tādēļ no šī paziņojuma nekādā veidā neizriet, ka formālas Komisijas atbildes neesamība ir līdzvērtīga netiešam lēmumam, ar kuru tiek atzīts, ka attiecīgie pasākumi nav jākvalificē kā atbalsts.

167 Līdz ar to arguments, ka Komisija tika netieši noraidījusi 1994. gada sūdzību un atzinusi, ka attiecīgās shēmas nebija valsts atbalsta shēmas, ir jānoraida.

168 No iepriekš minētā izriet, ka nav pierādīts, ka pastāv Komisijas lēmums, ar kuru tiek atzīts, ka attiecīgās shēmas nebija valsts atbalsta shēmas to spēkā stāšanās laikā.

169 Tā kā Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pirmais nosacījums nav izpildīts, attiecīgie pasākumi nevar tikt uzskatīti par pastāvošu atbalstu šīs tiesību normas nozīmē.

170 Līdz ar to argumenti, kas saistīti ar otro nosacījumu un kuri ir vērsti uz to, lai pierādītu, ka attiecīgie pasākumi kļuva par atbalstu kopējā tirgus attīstības dēļ, nav efektīvi.

171 Katrā ziņā saistībā ar prasītāju argumentiem par Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta otro nosacījumu ir jānorāda, ka tie nevar tikt pieņemti.

172 Būtībā prasītājas apgalvo, ka no Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta un tās ceturtā apsvēruma izriet, ka kopējā tirgus attīstības jēdziens ir sinonīms politikas attīstībai valsts atbalsta jomā (skat. šī sprieduma 125. punktu).

173 Tomēr ir jānorāda, ka jēdziens "kopēja tirgus attīstība" var tikt saprasts kā attiecīgā pasākuma ietekmētās nozares ekonomiskā un juridiskā konteksta izmaiņas (Tiesas 2006. gada 22. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-182/03 un C-217/03 Beļģija un *Forum 187*/Komisija, Krājums, I-5479. lpp., 71. punkts). Šādas izmaiņas var it īpaši izrietēt no tirgus, kas sākotnēji bija slēgts konkurencei, liberalizēšanas (Pirmās instances tiesas 2001. gada 4. aprīļa spriedums T-288/97 *Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia*/Komisija, *Recueil*, II-1169. lpp., 89. punkts).

174 Taču šis jēdziens neaptver gadījumu, kad Komisija groza vērtējumu, pamatojoties vienīgi uz stingrāku Līguma noteikumu valsts atbalsta jomā piemērošanu (iepriekš 173. punktā minētais spriedums lietā Beļģija un *Forum 187*/Komisija, 71. punkts). Šajā sakarā ir jāatgādina, ka tas, vai valsts pasākums ir pastāvošs atbalsts vai jauns atbalsts, nevar būt atkarīgs no Komisijas subjektīva vērtējuma, un tas ir jānosaka neatkarīgi no Komisijas iepriekšējās administratīvās prakses (iepriekš 153. punktā minētais Pirmās instances tiesas spriedums lietā *Government of Gibraltar*/Komisija, 121. punkts, un 2002. gada 23. oktobra spriedums apvienotajās lietās T-269/99, T-271/99 un T-272/99 *Diputación Foral de Guipúzcoa* u.c./Komisija, *Recueil*, II-4217. lpp., 80. punkts, un spriedums apvienotajās lietās no T-346/99 līdz T-348/99 *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija, *Recueil*, II-4259. lpp., 84. punkts).

175 No tā izriet, ka vienīgi politikas valsts atbalsta jomā attīstības konstatēšana pati par sevi nav pietiekama, lai konstatētu "kopīgā tirgus attīstību" Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē, ja valsts atbalsta objektīvais jēdziens, kā tas ir definēts EKL 87. pantā, pats nav grozīts.

176 Šajā lietā ar nevienu no prasītāju argumentiem par politikas valsts atbalsta jomā attīstību nevar pierādīt "kopējā tirgus attīstību" Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē.

177 Lai pamatotu argumentus par politikas valsts atbalsta jomā attīstību, prasītājas izvirza to, ka 1997. gada 1. decembrī Eiropas Savienības Padome pieņēma rīcības kodeksu uzņēmējdarbības aplikšanai ar nodokļiem (skat. šī sprieduma 126. punktu).

178 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa norāda, ka dalībvalstis uzņēmās pienākumu pakāpeniski izbeigt noteiktus nodokļu pasākumus, kuri raksturojami kā nevēlami, bet Komisija izteica nodomu pārbaudīt vai atkārtoti pārbaudīt dalībvalstīs spēkā esošās nodokļu sistēmas, ņemot vērā noteikumus par valsts atbalstu (rīcības kodeksa D un J punkts).

179 Pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, šajā rīcības kodeksā netika paziņots par valsts atbalsta jēdziena izvērtēšanas kritēriju grozīšanu un prasītājas turklāt nekādi nepamato savu apgalvojumu šajā sakarā.

180 Prasītājas arī izvirza 1998. gada paziņojumu par nodokļu atbalstu, kurā tika paziņots, pēc to domām, ka tiks atkārtoti izvērtēti nodokļu shēmu konkrētie gadījumi (skat. šī sprieduma 126. punktu).

181 1998. gada paziņojumā par nodokļu atbalstu, kurš lielā mērā pamatojas uz Tiesas un Pirmās instances tiesas judikatūru un kurš sniedz skaidrojumus par EKL 87. un 88. panta piemērošanu saistībā ar finanšu pasākumiem, Komisija tomēr nepaziņo vērtēšanas kritēriju grozīšanu saistībā ar nodokļu pasākumiem, ņemot vērā EKL 87. un 88. pantu (šajā sakarā skat. iepriekš 174. punktā minēto spriedumu lietā *Diputación Foral de Guipúzcoa* u.c./Komisija, 79. punkts, un iepriekš 174. punktā minēto spriedumu lietā *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija, 83. punkts).

182 Turklāt prasītājas uzsver, ka selektivitātes kritērijs, ko Komisija piemēroja Lēmumā 93/337, atšķīrās no tā, kas tika piemērots šajā lietā (skat. šī sprieduma 127. punktu).

183 Lēmumā 93/337 Komisija it īpaši uzsvēra, ka nodokļu pasākumi attiecās vienīgi uz noteiktiem uzņēmumiem un ka uz noteiktām darbībām šie pasākumi neattiecās (lēmuma III punkts). Apstrīdētajos galīgajos lēmumos Komisija pamatojās uz atšķirīgu selektivitātes kritēriju, kas saistīts ar minimālo ieguldījumu, kurš pārsniedz noteiktu summu.

184 EKL 87. panta 1. punktā ir pieprasīts noteikt, vai noteiktas tiesību sistēmas ietvaros valsts pasākums dod priekšrocības "noteiktiem uzņēmumiem vai noteiktai ražošanai" salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem. Šis ir objektīvs jēdziens, kas var tikt izvērtēts saskaņā ar dažādiem selektivitātes kritērijiem, bet no tā tādēļ neizriet, ka ir notikušas izmaiņas kritērijos valsts atbalsta selektivitātes izvērtēšanai.

185 Tādēļ no prasītāju izvirzītajiem argumentiem nevar secināt, ka selektivitātes kritēriji, ko Komisija piemēroja, izvērtējot nodokļu shēmas no EKL 87. panta 1. punkta aspekta, tika grozīti pēc apstrīdēto nodokļu pasākumu pieņemšanas (šajā sakarā skat. iepriekš 174. punktā minēto spriedumu lietā *Diputación Foral de Guipúzcoa* u.c./Komisija, 79. punkts).

186 Turklāt, pat ja prasītājas būtu pierādījušas, ka Komisijas izmantotie kritēriji atbalsta kvalificēšanai tika grozīti, arguments, ka attiecīgie nodokļu pasākumi bija pastāvošs atbalsts, nevar tikt pieņemts. Nekādā veidā nav ticis pierādīts, ka apgalvotie grozījumi Komisijas izmantotajos selektivitātes kritērijos izrietēja no "kopējā tirgus attīstības" Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka šis jēdziens neaptver situāciju, kurā Komisija groza tās vērtējumu, pamatojoties vienīgi uz Līguma noteikumu valsts atbalsta jomā stingrāku piemērošanu (iepriekš 173. punktā minētais spriedums lietā Beļģija un *Forum 187*/Komisija, 71. punkts).

187 Visbeidzot, saistībā ar Lēmumu 2003/755, kuru izvirzīja prasītājas, ir jānorāda, ka tam nav nozīmes šajā lietā. Šajā lēmumā apskatītais attiecīgais pasākums bija pastāvošs atbalsts, jo tas tika iepriekš paziņots un atļauts, un saistībā ar pastāvīgo pastāvošo atbalsta shēmu izvērtēšanu, kas paredzēta EKL 88. panta 1. punktā, Komisija nolēma atkārtoti izvērtēt attiecīgo shēmu. Turklāt saistībā tieši ar Lēmumu 2003/755 Tiesa nosprieda, ka jēdziens "kopējā tirgus attīstība" neaptver situāciju, kurā Komisija groza tās vērtējumu, pamatojoties vienīgi uz Līguma noteikumu valsts atbalsta jomā stingrāku piemērošanu (iepriekš 173. punktā minētais spriedums lietā Beļģija un *Forum 187*/ Komisija, 71. punkts). Tādēļ šis lēmums nekādā veidā nepamato prasītāju argumentu.

188 Līdz ar to neviens no prasītāju izvirzītajiem elementiem nav tāds, ar kuru varētu pierādīt kopējā tirgus attīstību Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē.

189 No iepriekš minētā izriet, ka attiecīgās nodokļu shēmas nevar tikt uzskatītas par pastāvošu atbalstu Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē.

190 Tādēļ otrā pamata pirmā daļa, ar kuru tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pārkāpums, ir jānoraida kā nepamatota.

b) Par otro daļu, ar kuru tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta pārkāpums

Lietas dalībnieku argumenti

191 Pieņemot, ka Pirmās instances tiesa atsakās atzīt, ka Komisija uzskatīja, ka atbrīvojuma shēmas nebija valsts atbalsts, prasītājas tomēr apgalvo, ka lietas apstākļi pierāda, ka Komisija tās uzskatīja par saderīgām ar kopējo tirgu un tās atļāva Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta nozīmē. Šī tiesību norma it īpaši aptver pasākumus, kas pieņemti pirms tās stāšanās spēkā un pret kuriem Komisija neesot iebildusi.

192 Šajā lietā atļauja izriet no Komisijas 1994. gada 25. maija vēstules un tās turpmākās nostājas. Komisija nesāka oficiālo izmeklēšanas procedūru saprātīgā termiņā pēc Basku iestāžu atbilžu saņemšanas uz šo vēstuli, kaut gan tai bija jāsāk procedūra, ja tai bija vismazākās šaubas par attiecīgo shēmu saderību ar kopējo tirgu. Turklāt ne Komisijas 2000. gada 3. februāra vēstulē, ne tās 2000. gada 28. novembra lēmumā nebija norādes uz 1994. gadā veikto izvērtēšanu. Papildus tam, neraugoties uz apņemšanos publicēt *Oficiālajā Vēstnesī* nepaziņotos atbalsta pasākumus, tiklīdz tā par tiem ir uzzinājusi, Komisija nepublicēja šādu brīdinājumu pirms iepriekš minētā 2000. gada 28. novembra lēmuma.

193 Komisija, ko atbalsta *Comunidad autónoma de La Rioja*, apgalvo, ka otrā pamata otrā daļa nav pamatota.

Pirmās instances tiesas vērtējums

194 Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) apakšpunktā ir noteikts, ka pastāvošs atbalsts ir "atļauts atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, ko atļāvusi Komisija vai Padome".

195 Ir jāatgādina, ka šī tiesību norma aptver atbalsta pasākumus, saistībā ar kuriem Komisija ir pieņēmusi lēmumu par to saderību.

196 Šādam lēmumam ir obligāti jābūt tiešam lēmumam. Komisijai ir jālemj par attiecīgo pasākumu saderību, ņemot vērā EKL 87. pantā noteiktos nosacījumus, un jāpamato šāds lēmums, piemērojot EKL 253. pantu.

197 Turklāt, ja tiek apgalvots, ka individuālie pasākumi ir piešķirti, pamatojoties uz iepriekš atļautu shēmu, Komisijai pirms EKL 88. panta 2. punktā paredzētās procedūras sākšanas ir vispirms jāizvērtē, vai šos pasākumus aptver attiecīgā shēma, un ja tā tos aptver, tad jāizvērtē, vai tie atbilst nosacījumiem, kas noteikti lēmumā, kurā tie ir apstiprināti. Vienīgi noraidoša secinājuma, kas izdarīts pēc šīs izvērtēšanas, gadījumā Komisija attiecīgos pasākumus var uzskatīt par jaunu atbalstu. Turpretī, ja ir izdarīts apstiprinošs secinājums, Komisijai šie pasākumi ir jāuzskata par pastāvošu atbalstu saskaņā ar procedūru, kas noteikta EKL 88. panta 1. un 2. punktā (Tiesas 1994. gada 5. oktobra spriedums lietā C-47/91 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-4635. lpp., 24.–26. punkts, un 2005. gada 10. maija spriedums lietā C-400/99 Itālija/Komisija, Krājums, I-3657. lpp., 57. punkts). Lai noteiktu, vai individuālie pasākumi atbilst nosacījumiem, kas noteikti attiecīgās shēmas apstiprinošā lēmumā, šim apstiprinošajam lēmumam obligāti ir jābūt tiešam.

198 Tomēr šajā lietā ir jākonstatē, ka prasītājas savu apgalvojumu pamatošanai neiesniedz nevienu Komisijas lēmumu, ar kuru tā būtu atļāvusi attiecīgos nodokļu pasākumus, uzskatot tos par saderīgiem ar kopējo tirgu.

199 Prasītāju arguments, saskaņā ar kuru atļauja izrietēja no 1994. gada 25. maija vēstules, nevar tikt atzīts. 1994. gada 25. maija vēstulē Spānijas Karaliste tiek vienīgi aicināta iesniegt apsvērumus par 1994. gada sūdzību un tajā netiek nekas teikts par attiecīgo pasākumu saderību ar kopējo tirgu. Šī vēstule tādēļ nav lēmums atļaut attiecīgās shēmas.

200 Tāpat Komisijas turpmākā nostāja nevar tikt uzskatīta par tiešu akceptējošo lēmumu. Ne Komisijas atbildes trūkums pēc Spānijas Karalistes 1994. gada 30. septembra apsvērumu saņemšanas, ne 1995. gada 18. jūlija vēstule, ko Komisija nosūtīja sūdzības iesniedzējiem un kurā netiek lemts par attiecīgo shēmu saderību (skat. šī sprieduma 26. punktu), nevar būt lēmums, ar kuru tiek atļautas attiecīgās nodokļu shēmas Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta nozīmē.

201 Visbeidzot, prasītājas izvirza faktu, ka Komisija netika minējusi 1994. gada sūdzības izskatīšanu ne 2000. gada 3. februāra vēstulē, ar kuru tā pieprasīja Spānijas iestādēm informāciju saistībā ar 2000. gada 5. janvāra sūdzību (skat. šī sprieduma 32. punktu), ne lēmumā sākt oficiālu izmeklēšanas procedūru. Tās arī izvirza to, ka *Oficiālajā Vēstnesī* netika publicēti attiecīgie pasākumi, pretēji tam, ko Komisija bija apņēmusies 1983. gada paziņojumā par nelikumīgo atbalstu.

202 Tomēr neviens elements neļauj secināt, ka pastāv Komisijas tiešs atļaujošs lēmums Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta nozīmē.

203 No tā izriet, ka otrā pamata otrā daļa, ar kuru tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta pārkāpums, arī ir jānoraida kā nepamatota.

204 Līdz ar to otrais pamats, ar kuru tiek apgalvots, ka attiecīgās nodokļu shēmas būtu jāuzskata par pastāvošām atbalsta shēmām, ir jānoraida kā nepamatots.

2. Par trešo pamatu, ar kuru tiek apgalvots procesuālo noteikumu, kas ir piemērojami pastāvošam atbalstam, pārkāpums

205 Prasītājas, ko atbalsta *Comunidad autónoma del País Vasco*, uzskata, ka tiktāl, ciktāl atbrīvojuma shēmas ir jāuzskata par pastāvošu atbalstu, ar apstrīdētajiem galīgajiem lēmumiem tiek pārkāpts EKL 88. panta 1. punkts un Regulas Nr. 659/1999 17.–19. pants, jo šie lēmumi tika pieņemti saskaņā ar procedūru par jaunu atbalstu.

206 Pirmās instances tiesa konstatē, ka tiktāl, ciktāl šajā lietā attiecīgās shēmas nevar tikt kvalificētas kā pastāvošs atbalsts (skat. šī sprieduma 204. punktu), Komisija pamatoti uzskatīja, ka attiecīgās atbalsta shēmas ir jauns atbalsts. To darot, Komisija nav pārkāpusi procesuālos noteikumus, kurus izvirza prasītājas.

207 No tā izriet, ka trešais pamats, ar kuru tiek apgalvots procesuālo noteikumu pārkāpums, ir jānoraida kā nepamatots.

3. Par ceturto pamatu, ar kuru tiek apgalvots EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta pārkāpums

a) Lietas dalībnieku argumenti

208 Prasītājas norāda, ka atbilstoši Komisijas sniegtajām norādēm apstrīdētajos galīgajos lēmumos atbrīvojuma shēmas nav "ieguldījumu vai nodarbinātības atbalsts, [jo] par pamatu attiecīgajam atbalstam nav ieguldījuma apjoms, darbavietu skaits vai ar tām saistītās darbaspēka izmaksas, bet gan ar nodokli apliekamā bāze".

209 Prasītājas neatzīst, ka ir nepieciešama šāda saikne, un apstrīd, ka attiecīgās shēmas ir darbības atbalsts vienīgi tādēļ, ka saņēmēju uzņēmumu ienākuma nodoklis ir samazināts. Šāda samazinājuma pastāvēšana nevar būt pietiekams iemesls, lai noliegtu, ka atbrīvojuma shēmām ir ieguldījumu atbalsta vai darbavietu radīšanas atbalsta raksturs.

210 Prasītājas uzskata, ka Komisija apstrīdētajos galīgajos lēmumos ir atzinusi, ka attiecīgās shēmas veicina jaunu uzņēmumu dibināšanu. Turklāt iepriekš minētā prasība, saskaņā ar kuru atbalsta shēmas var tikt klasificētas kā ieguldījumu atbalsts vienīgi, ja tās ir izteiktas procentos no ieguldījuma, kā tāda neparādās 1978. gada paziņojumā par valsts reģionālā atbalsta shēmām. Atbalsta summas izteikšana procentos no ieguldījuma kalpo vienīgi tam, lai noteiktu, vai attiecīgais atbalsts nepārsniedza atbalsta maksimālo summu, kas atļauta reģionā. Tomēr Komisijai būtu bijis jāatsaucas uz 1978. gada paziņojumu, jo tas noteica Komisijas nostāju laikā, kad tika pieņemtas attiecīgās atbrīvojuma shēmas. Komisija nevar, nepārkāpjot tiesiskās paļāvības principu, pamatoties uz 1998. gada pamatnostādnēm. *Comunidad autónoma del País Vasco* piekrīt šim viedoklim.

211 Katrā ziņā prasītājas uzskata, ka attiecīgās atbrīvojuma shēmas bija atbalsts darbavietu radīšanai. Būtībā to saņemšana bija pakļauta tam, ka ir jāizveido vismaz desmit darbavietas un jāuztur šo darbavietu vidējais skaits šajā līmenī desmit gadus. Turklāt

faktam, ka attiecīgās atbalsta shēmas netika izteiktas procentos no darbaspēka izmaksām, vienīgi bija nozīme 1978. gada paziņojumā, lai aprēķinātu, vai atbalsts atbilda atļautajai intensitātei.

212 Komisija, ko atbalsta *Comunidad autónoma de La Rioja*, lūdz atcelt ceturto pamatu.

b) Pirmās instances tiesas vērtējums

213 Pirmkārt, prasītājas izvirza tiesiskās drošības principa pārkāpumu, jo Komisija piemēroja 1998. gada pamatnostādnes, kas tika pieņemtas vēlāk nekā attiecīgās 1993. gada nodokļu tiesību normas.

214 Vispirms ir jāatgādina, ka Komisijai ir saistošas pamatnostādnes vai paziņojumi, ko tā pieņem valsts atbalsta kontroles jomā tiktāl, ciktāl tie neatkāpjas no Līguma noteikumiem (Tiesas 2002. gada 26. septembra spriedums lietā C-351/98 Spānija/ Komisija, *Recueil*, I-8031. lpp., 53. punkts).

215 Pēc tam ir jānorāda, ka 1998. gada pamatnostādņu 6.1. punktā ir paredzēts, ka "Komisija izvērtē reģionālā atbalsta saderīgumu ar kopējo tirgu, pamatojoties uz šīm pamatnostādnēm, tiklīdz tās ir pieņemtas". Tādēļ no 1998. gada pamatnostādnēm izriet, ka to piemērošana no to spēkā stāšanās brīža aptver situācijas pirms to stāšanās spēkā. Līdz ar to 1998. gada pamatnostādnes piemērošana šajā lietā nav tāda, ar kuru tiktu pārkāpts tiesiskās drošības princips.

216 Ir taisnība, ka 6.1. punktā ir paredzēta atruna, saskaņā ar kuru "atbalsta projekti, kas paziņoti pirms šo pamatnostādņu nosūtīšanas dalībvalstīm, tiek novērtēti, pamatojoties uz to paziņošanas laikā spēkā esošajiem kritērijiem".

217 Tomēr nav strīda par to, ka attiecīgās atbalsta shēmas šajā lietā tika īstenotas bez to paziņošanas.

218 Tādēļ šīs atbalsta shēmas nevar tikt pielīdzinātas "atbalsta projektiem, kas paziņoti pirms [1998. gada pamatnostādņu] paziņošanas dalībvalstīm", minētās atrunas nozīmē, kas tādēļ nav piemērojama šajā lietā.

219 Katrā ziņā ir jānorāda, ka, pat ja varētu uzskatīt, pat ja varētu tikt pierādīts, ka varēja būt noticis pārkāpums 1998. gada pamatnostādņu piemērošanā, tad tas apstrīdēto lēmumu nelikumību un tādējādi tā atcelšanu izraisītu tikai tad, ja šis pārkāpums varētu ietekmēt tā saturu. Ja tiktu pierādīts, ka, nepastāvot šim pārkāpumam, Komisija būtu nonākusi pie identiska rezultāta, jo attiecīgais trūkums katrā ziņā nevarēja ietekmēt apstrīdēto lēmumu saturu, apstrīdētie lēmumi nav jāatceļ (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. septembra spriedumu lietā T-25/04 *González y Díez*/Komisija, Krājums, II-3121. lpp., 74. punkts un tajā minētā judikatūra).

220 Šajā lietā prasītājas apgalvo, ka, pirmkārt, ieguldījumu atbalsta definīcija, kāda tā ir noteikta 1998. gada pamatnostādnēs un kādu to Komisija ir piemērojusi apstrīdētajos galīgajos lēmumos, nebija paredzēta 1978. gada paziņojumā par valsts reģionālo atbalstu un, otrkārt, ka Komisija nepamatoti atteicās uzskatīt atbrīvojuma shēmas par nodarbinātības atbalstu.

221 Tomēr ir jākonstatē, ka prasītājas nav iesniegušas nevienu elementu, kas ļautu secināt, ka attiecīgās shēmas atbilst 1978. gada paziņojuma par valsts reģionālo atbalstu nosacījumiem (skat. šī sprieduma 10. punktu) un ka šī paziņojuma piemērošana būtu izraisījusi atšķirīgu attiecīgo nodokļu shēmu kvalificēšanu. Konkrētāk, gan no 1998. gada pamatnostādnēm, gan no 1978. gada paziņojuma par valsts reģionālo atbalstu izriet, ka darbības atbalsts principā nevar tikt atzīts par saderīgu ar kopējo tirgu saskaņā ar EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, jo tas pats pēc savas būtības var negatīvi ietekmēt tirdzniecības apstākļus pretēji kopējām interesēm. Turklāt 1978. gada paziņojumā par valsts reģionālo atbalstu nav definēts darbības atbalsts, ieguldījumu atbalsta vai nodarbinātības atbalsta jēdziens, kas būtu pretrunā Komisijas veiktajai interpretācijai šajā lietā. Taču 1978. gada paziņojumā ir noteikta šī atbalsta diferencētā maksimālā robeža, kas izklāstīta procentos no sākotnējā ieguldījuma un Eiropas norēķinu vienībās par darbavietu, kas radīta ar sākotnējo ieguldījumu (skat. šī sprieduma 10. punktu), par kuru nav pierādīts, ka tā tika ņemta vērā attiecīgajās nodokļu shēmās šajā lietā.

222 Līdz ar to, pat ja 1998. gada pamatnostādņu piemērošana 1978. gada paziņojuma par valsts reģionālo atbalstu vietā var tikt uzskatīta par kļūdu, tam katrā ziņā nebūtu ietekmes uz apstrīdēto galīgo lēmumu saturu tādā ziņā, lai tos varētu uzskatīt par nelikumīgiem.

223 Otrkārt, saistībā ar prasītāju argumentu, ar kuru tiek apstrīdēts Komisijas vērtējums saistībā ar EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Pirmās instances tiesa atgādina, ka Komisija minētās tiesību normas piemērošanā ir plaša rīcības brīvība, kuras īstenošana ietver sarežģītus ekonomiskus un sociālus vērtējumus, kas jāveic Kopienu kontekstā (Tiesas 1987. gada 24. februāra spriedums lietā 310/85 *Deufil*/Komisija, *Recueil*, 901. lpp., 18. punkts). Tiesas kontrole, ko piemēro šīs rīcības brīvības izmantošanai, aprobežojas ar pārbaudi, vai Komisija ievērojusi procesuālās normas un izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, kā arī vai norādītie fakti ir precīzi un nav kļūdas tiesību piemērošanā, nav acīmredzamas kļūdas faktu vērtējumā vai pilnvaru nepareizas izmantošanas (Tiesas 1996. gada 29. februāra spriedums lietā C-56/93 Beļģija/Komisija, *Recueil*, I-723. lpp., 11. punkts, un 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-372/97 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-3679. lpp., 83. punkts; iepriekš 68. punktā minētais spriedums lietā *Demesa*, 273. punkts).

224 Šajā lietā Komisija apstrīdētajos galīgajos lēmumos uzskatīja, ka attiecīgās nodokļu shēmas, kurās bija paredzēts atbrīvojums no sabiedrību ienākumu nodokļa, daļēji atbrīvo saņēmējus uzņēmumus no ienākumu nodokļa un tās var raksturot kā darbības atbalstu.

225 Ir jāuzskata, ka, tā darot, Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

226 Būtībā darbības atbalsts, proti, atbalsts, ar ko paredzēts uzņēmumu atbrīvot no izmaksām, kuras tam parasti būtu jāsedz saistībā ar ikdienas pārvaldību vai parastu darbību, principā rada konkurences apstākļu izkropļojumu (Tiesas 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā C-156/98 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-6857. lpp., 30. punkts; Pirmās instances tiesas 1995. gada 8. jūnija spriedums lietā T-459/93 *Siemens*/Komisija, *Recueil*, II-1675. lpp., 48. punkts, un 2003. gada 27. novembra spriedums lietā T-190/00 *Regione Siciliana*/Komisija, *Recueil*, II-5015. lpp., 130. punkts). No 1998. gada pamatnostādnēm arī izriet, ka darbības atbalsts ir paredzēts uzņēmuma kārtējo izmaksu samazināšanai (skat. šī sprieduma 14. punktu).

227 Tomēr tas arī attiecas uz nodokļu shēmām šajā lietā. Šajā sakarā no *Normas Forales* Nr. 18/1993, Nr. 5/1993 un Nr. 11/1993, kurās ir paredzēti atbrīvojumi no sabiedrību ienākuma nodokļa, izriet, ka pienākums veikt minimālo ieguldījumu un radīt minimālo skaitu darbavietu ir vienīgi nosacījumi piekļuvei atbalsta shēmai, kas nepieciešami, lai saņemtu nodokļu atbrīvojumus (skat. šī sprieduma 18. punktu). Ja šie nosacījumi ir izpildīti, atbalsta lielums ir atkarīgs no pozitīvās nodokļa bāzes, kas atbilst izmantošanas rezultātam, nevis ieguldījuma summai. Neraugoties uz nosacījumu par minimālo ieguldījumu un minimālo darbavietu skaita radīšanu, atbrīvojumi no nodokļiem tiek aprēķināti, pamatojoties uz sabiedrību ieņēmumiem un nevis atkarībā no ieguldījumu lieluma vai radīto darbavietu skaita. Tādēļ šie atbrīvojumi it īpaši nav saistīti ar ieguldījumu 1998. gada pamatnostādņu nozīmē (skat. šī sprieduma 15. punktu).

228 Tādēļ Komisija pamatoti uzskatīja, ka attiecīgie atbrīvojumi no nodokļiem, kas atbrīvo uzņēmumus no izdevumiem, kuri tiem principā būtu jāsedz, bija darbības atbalsts un tas nebija ieguldījumu atbalsts vai nodarbinātības atbalsts.

229 Šajā sakarā prasītājas neizvirza nevienu elementu, ar kuru varētu pierādīt Komisijas pieļautu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, kura interpretācija ir saskanīga ar EKL 87. pantu un ar netraucētas konkurences mērķi, kurš ir noteikts šai tiesību normai.

230 No tā izriet, ka ceturtais pamats, ar kuru tiek apgalvots EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta pārkāpums, ir jānoraida.

4. Par piekto pamatu, ar kuru tiek apgalvots procesuāls pārkāpums, tiesiskās drošības principa, labas pārvaldības principa, tiesiskās paļāvības principa un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums

231 Prasītājas un personas, kas iestājušās lietā to atbalstam, pakārtoti lūdz atcelt pienākumu atgūt atbalstu, kas noteikts apstrīdēto galīgo lēmumu 3. pantā. Lai pamatotu savus prasījumus, tās vispirms izvirza procesuālo pārkāpumu. Pēc tam tās apgalvo, ka ir noticis tiesiskās drošības principa, labas pārvaldības principa tiesiskās paļāvības principa un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums.

a) Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots procesuāls pārkāpums

Lietas dalībnieku argumenti

232 Prasītājas sūdzas, ka Komisija neņēma vērā Spānijas Karalistes apsvērumus, ko tā iesniedza saistībā ar oficiālās izmeklēšanas procedūru. Tās apgalvo, ka ar 2001. gada 17. septembra vēstuli, ar kuru tika sniegta atbilde uz trešo personu apsvērumiem, Spānijas Karaliste izvirzīja argumentu, kas pamatots ar tiesiskās paļāvības aizsardzību, lai apstrīdētu iespēju atgūt jau izmaksātu atbalstu. Prasītājas uzskata, ka Komisija nepamatoti uzskatīja, ka apsvērumi netika iesniegti noteiktajā termiņā. Pēc to domām, šāda Komisijas attieksme var izraisīt dalībvalsts tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Tās piebilst, ka šāda rīcība neliedz Pirmās instances tiesai veikt kontroli.

233 Komisija neatzīst šo argumentu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

234 Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru Komisija aicina attiecīgo dalībvalsti un citas ieinteresētās personas iesniegt apsvērumus noteiktā termiņā, kas parasti nepārsniedz vienu mēnesi un ko Komisija var pagarināt. Regulas Nr. 659/1999 6. panta 2. punktā ir paredzēts, ka saņemtie apsvērumi tiek nosūtīti attiecīgajai dalībvalstij, kas var atbildēt uz šiem apsvērumiem noteiktā termiņā, kas parasti nepārsniedz vienu mēnesi un ko Komisija var pagarināt (skat. šī sprieduma 6. punktu).

235 Šajā lietā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punktu 2000. gada 28. novembra lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru Spānijas iestādes tika aicinātas iesniegt savus apsvērumus, ko tās izdarīja 2001. gada 5. februārī. Pēc tam ar 2001. gada 17. septembra vēstuli Spānijas iestādes atbildēja uz trešo personu apsvērumiem un iesniedza argumentus par tiesisko paļāvību, kas izklāstīti daļā ar nosaukumu "Papildu apsvērumi: tiesiskā paļāvība iestājas pret lēmumu atgūt atbalstu".

236 Apstrīdētajos lēmumos Komisija uzskatīja, ka šie papildu apsvērumi, ar kuriem tika papildināti 2001. gada 5. februārī izklāstītie apsvērumi, nebija jāņem vērā, jo Komisija tos nesaņēma viena mēneša termiņa ietvaros, kas noteikts Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punktā.

237 Prasītājas uzskata, ka, šādi rīkojoties, Komisija pārkāpa attiecīgās dalībvalsts tiesības uz aizstāvību.

238 Vispirms ir jāatgādina, ka tiesību uz aizstāvību pārkāpums pēc savas būtības ir subjektīvs pārkāpums (skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumu apvienotajās lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering* u.c./Komisija, Krājums, II-2501. lpp., 425. punkts un tajā minētā judikatūra), kurš tādēļ ir jāizvirza attiecīgajai dalībvalstij pašai (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-198/01 *Technische Glaswerke Ilmenau*/Komisija, Krājums, II-2717. lpp., 203. punkts).

239 Tādēļ prasītājas šajā lietā nevar izvirzīt iebildumu par attiecīgās dalībvalsts, šajā gadījumā Spānijas Karalistes, tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

240 Otrkārt, pat ja prasītājām būtu tiesības izvirzīt šādu iebildumu, Pirmās instances tiesa to nevarētu apmierināt.

241 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību uz aizstāvību ievērošanas princips prasa nodrošināt attiecīgajai dalībvalstij iespēju izteikt savu viedokli par apsvērumiem, ko saskaņā ar EKL 88. panta 2. punktu iesniegušas ieinteresētās trešās personas un uz ko Komisija ir paredzējusi pamatoties savā lēmumā, un ka tad, ja dalībvalstij nav tikusi dota iespēja sniegt savus komentārus par šiem apsvērumiem, Komisija nevar iekļaut minētos apsvērumus lēmumā pret šo valsti. Tomēr, lai šāda tiesību uz aizstāvību pārkāpuma dēļ lēmums tiktu atcelts, ir jāpierāda, ka minētā pārkāpuma neesamības gadījumā procedūras iznākums varētu būt bijis citāds (Tiesas 1987. gada 11. novembra spriedums lietā 259/85 Francija/Komisija, *Recueil*, 4393. lpp., 12. un 13. punkts, un Tiesas 1990. gada 14. februāra spriedums lietā C-301/87 Francija/Komisija, *Recueil*, I-307. lpp., 29.–31. punkts).

242 Šajā lietā prasītājas pārmet Komisijai tieši to, ka tā netika ņēmusi vērā Spānijas Karalistes 2001. gada 17. septembra vēstulē ietvertos apsvērumus, kas bija atbilde uz ieinteresētās trešās personas, proti, Larjohas *Unión General de Trabajadores*, lūgumu, ka nepamatoti piešķirtais atbalsts ir jāatgūst.

243 Tomēr ir jānorāda, ka apstrīdētie lēmumi netika balstīti uz iepriekš minēto lūgumu.

244 Rīkojums atgūt atbalstu, kurš ietverts katra apstrīdētā lēmuma 3. pantā, loģiski, obligāti un ekskluzīvi izriet no fakta, ka Komisija vispirms konstatēja, ka attiecīgais atbalsts ir nelikumīgs un nav saderīgs ar kopējo tirgu.

245 Turklāt ir jākonstatē, ka prasītājas norāda vienīgi uz procesuālo pārkāpumu, pat neapgalvojot un *a fortiori* nepierādot, ka šāda pārkāpuma neesamības gadījumā procedūrai varēja būt bijis atšķirīgs rezultāts.

246 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka iebildums par attiecīgās dalībvalsts tiesību uz aizstāvību pārkāpumu ir jānoraida.

b) Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots tiesiskās drošības principa, labas pārvaldības principa, tiesiskās paļāvības aizsardzības principa un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums

Lietas dalībnieku argumenti

247 Prasītājas un lietas dalībnieki, kas iestājušies lietā to atbalstam, uzskata, ka Komisija radīja prasītājām un saņēmējiem pamatotu paļāvību, ka attiecīgie finanšu pasākumi bija "likumīgi saskaņā ar Kopienu tiesībām" un ka netiks izdots rīkojums tos atmaksāt.

248 Prasītājas precizē, ka, pat ja ir pierādīta nepaziņota atbalsta pastāvēšana, tā saņēmēji var izņēmuma gadījumos pamatoties uz tiesisko paļāvību. *Confebask* turklāt uzskata, ka tirgus dalībnieku tiesiskā paļāvība par vispārējo noteikumu, ar kuriem tiek noteikti nodokļu pasākumi, "likumību" var tikt drīzāk atzīta nekā tad, kad atbalsts izriet no individuāliem pasākumiem.

249 Šajā sakarā, pirmkārt, tās apgalvo, ka Komisijas 1994. gada 25. maija vēstule un tās turpmāka attieksme tās ir pārliecinājusi par attiecīgo shēmu atbilstību Kopienu tiesībām.

250 Komisija šajā vēstulē brīdināja, ka tā varētu sākt procedūru saskaņā ar EKL 88. panta 2. punktu, ja tā nesaņems apmierinošu atbildi uz tās pieprasījumu pēc informācijas. Tomēr prasītājas apgalvo, ka Komisija nesāka šo procedūru pēc Basku iestāžu atbildes saņemšanas. Turklāt tikai *Comunidad autónoma de La Rioja* piedalījās sanāksmēs ar "Spānijas iestādēm", ko Komisija minēja 1995. gada 18. jūlija vēstulē. Valsts iestādes un Basku iestādes tajās netika piedalījušās. Līdz ar to, neveicot pasākumus, kas pierādītu, ka tā turpina analizēt atbrīvojuma shēmas, un sākot oficiālo izmeklēšanas procedūru tikai 2000. gada 28. novembrī, Komisija ļāva tai šai starplaikā noticēt, ka Basku iestāžu atbilde, kas tika nosūtīta 1994. gada septembrī, bija apmierinoša un ka attiecīgās shēmas vai nu nebija valsts atbalsts, vai nu bija, kā tas varētu būt, atbalsts, kas ir saderīgs ar kopēju tirgu.

251 Prasītājas un *Comunidad autónoma del País Vasco* it īpaši norāda, ka Komisijai bija jāpieņem lēmums saprātīgā termiņā. Tiesa 1987. gada 24. novembra spriedumā lietā 223/85 *RSV*/Komisija (*Recueil*, 4617. lpp.) nosprieda, ka 26 mēnešu termiņš, lai pieņemtu lēmumu saistībā ar oficiālu izmeklēšanas procedūru, nav pieņemams, un tas saskaņā ar tiesiskās paļāvības principa piemērošanu padarīja par neiespējamu jau izmaksātā atbalsta atgūšanu. Šī judikatūra turklāt ir ietekmējusi Komisijas praksi un prasītājas šajā sakarā arī apgalvo, ka ir pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips. Turklāt Komisijai arī bija pienācīgi ātri jāveic iepriekšējā izskatīšana. Šī pienākuma stingra ievērošana ir vēl jo būtiskāka, tā kā nav lielu grūtību, kas būtu saistītas ar lēmumiem sākt oficiālās izmeklēšanas procedūras, jo tajos tiek ietverti vienīgi provizoriski vērtējumi. Visbeidzot, apstāklis, ka atbalsts nebija paziņots, neatbrīvo Komisiju no pienākuma sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru bez kavēšanās. Tiesiskās drošības prasība iestājas pret to, ka Komisija varētu nebeidzami atlikt šo pilnvaru izmantošanu šādos apstākļos.

252 Šajā lietā lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru tika pieņemts 79 mēnešus pēc tam, kad Komisija 1994. gada 28. aprīlī piereģistrēja 1994. gada sūdzību. Šāds iepriekšējas izskatīšanas ilgums ir nesamērīgs. Ņemot vērā šī perioda ilgumu, atbalsta atgūšana būtu arī pretrunā labas pārvaldības principam.

253 Turklāt šajā lietā no 1994. gada 25. maija vēstules izriet, ka Komisijai bija visa nepieciešamā informācija, lai pieņemtu lēmumu, no 1994. gada 28. aprīļa, kad tika reģistrēta 1994. gada sūdzība. Papildus tam — Komisija 1996. gada 19. janvāra vēstulē netika pieprasījusi nekādu konkrētu informāciju no Spānijas iestādēm un prasītājas iesniedz vēstuli, kas uzdrukāta uz Basku valdības veidlapas, nav parakstīta un ir datēta ar 1996. gada 5. februāri, un saistībā ar kuru tās apgalvo, ka šī vēstule ir atbilde uz Komisijas 1996. gada 19. janvāra vēstuli. Šajā vēstulē ir uzsvērts attiecīgo pasākumu vispārējais raksturs un norādīts fakts, ka šo pasākumu adresāti ir visi uzņēmumi, kurus var skart *Normas Forales*. Turklāt lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru netika minēts, ka Spānijas iestādes būtu kavējušās šajā stadijā ar pieprasītās informācijas nosūtīšanu. Turklāt Komisija nevarēja pamatoti slēpties aiz vajadzības veikt citu nodokļu shēmu iepriekšēju izskatīšanu, jo saskaņā ar judikatūru nav atļauts ņemt vērā vienkāršus administratīvo ērtību apsvērumus. Visbeidzot, Komisija apstrīdētajos galīgajos lēmumos atzina, ka nebija jāanalizē nodokļu shēmu "faktiskā ietekme" vispārējās atbalsta shēmas izvērtēšanas ietvaros.

254 Otrkārt, prasītājas norāda, ka Komisija netika publicējusi brīdinājumu *Oficiālajā Vēstnesī*, neraugoties uz 1983. gada paziņojumu par nelikumīgo atbalstu, kurā ir precizēts, ka tā šādi rīkojas, līdzko tā uzzina par nelikumīga atbalsta pasākumiem.

255 Treškārt, prasītājas apgalvo, ka no Komisijas lēmumu pieņemšanas prakses izriet, ka pat nepaziņota atbalsta gadījumos, kad iepriekšējās izskatīšanas ilgums ir pārsniedzis saprātīgu laika posmu, Komisija nav pieprasījusi atbalsta atgūšanu. Prasītājas it īpaši norāda uz noteiktiem individuāliem Komisijas lēmumiem (Komisijas 1990. gada 25. jūlija Lēmums 92/329/EEK par atbalstu, ko Itālijas valdība piešķīrusi oftalmoloģijas produktu ražotājam (*Industrie ottiche riunite — IOR*) (OV 1992, L 183, 30. lpp.), un Komisijas 2001. gada 8. maija Lēmums 2002/15/EK par valsts atbalstu, ko Francija

piešķīra sabiedrībai "Bretagne Angleterre Irlande" ("BAI3" vai "Brittany Ferries") (OV 2002, L 12, 33. lpp.)), un uz Komisijas lēmumiem par koordinācijas centriem (it īpaši Komisijas 2002. gada 22. augusta Lēmums 2003/81/EK par valsts atbalsta shēmām, ko Spānijas Karaliste piemēro attiecībā uz "Biskajas koordinācijas centriem" (OV 2003, L 31, 26. lpp.), Komisijas 2002. gada 5. septembra Lēmums 2003/512/EK par atbalsta shēmu, ko Vācija īstenojusi par labu kontroles un koordinācijas centriem (OV 2003. L 177, 17. lpp.), Komisijas 2002. gada 16. oktobra Lēmums 2003/438/EK par valsts atbalsta shēmu C 50/2001 (ex NN 47/2000) — Finansēšanas sabiedrības — ko īstenojusi Luksemburga (OV 2003, L 153, 40. lpp.), Komisijas 2003. gada 13. maija Lēmums 2004/76/EK par valsts atbalsta shēmu, ko Francija īstenojusi par labu vispārējām telpām un loģistikas centriem (OV 2004, L 23, 1. lpp.), Komisijas 2003. gada 24. jūnija Lēmums 2004/77/EK par atbalsta shēmu, ko Beļģija īstenojusi nodokļu shēmas formā, kas piemērojama *US Foreign Sales Corporations* (OV 2004, L 23, 14. lpp.)). Tās arī norāda uz Komisijas 2000. gada 31. oktobra Lēmumu 2001/168/EOTK par Spānijas likumiem par sabiedrību ienākuma nodokli (OV 2001, L 60, 57. lpp.). Tās tādēļ apgalvo, ka šajā lietā tika pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips.

256 Visbeidzot, *Confebask* uzskata, ka Komisija veica grozījumus dalībvalstu nodokļu sistēmu vērtēšanā, pieņemot 1998. gada paziņojumu par nodokļu atbalstu. Šajā sakarā no pirmā gadskārtējā ziņojuma par šī paziņojuma īstenošanu (COM(1998) 595, galīgā redakcija), ka Komisijas mērķis bija "precizēt noteikumu par valsts atbalstu, kas saistīts ar uzņēmumu aplikšanu ar tiešajiem nodokļiem", piemērošanu. *Confebask* arī uzsver, ka pamata, ar kuru tika apgalvots tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpums, noraidīšana iepriekš 70. punktā minētajā spriedumā lietā *Demesa* un *Territorio Histórico de Álava*/Komisija, neliedz atcelt pienākumu atgūt atbalstu, kas jau piešķirts attiecīgajā lietā.

257 Komisija, ko atbalsta *Comunidad autónoma de La Rioja*, lūdz noraidīt šo iebildumu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

— Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots tiesiskās drošības principa un labas pārvaldības principa pārkāpums saistībā ar iepriekšējās izskatīšanas ilgumu

258 Prasītājas apgalvo, ka, sākot oficiālo izmeklēšanas procedūru tikai 2000. gada 28. novembrī, proti, 79 mēnešus pēc 1994. gada sūdzības reģistrēšanas, Komisija pārsniedza iepriekšējās izskatīšanas procedūras saprātīgo ilgumu un tādēļ pārkāpa tiesiskās drošības principu un labas pārvaldības principu.

259 Pirmās instances tiesa atgādina, ka 1994. gada sūdzības laikā un līdz Regulas Nr. 659/1999 pieņemšanai Komisijai nebija saistoši nekādi noteikti termiņi. Lai ievērotu tiesiskās drošības pamatprasību, Komisijai tomēr bija jācenšas neatlikt izmantot savas pilnvaras uz nenoteiktu laiku (skat. 2002. gada 24. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-74/00 P un C-75/00 P *Falck un Acciaierie di Bolzano*/Komisija, *Recueil*, I-7869. lpp., 140. punkts, un 2006. gada 23. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-346/03 un C-529/03 *Atzeni* u.c., Krājums, I-1875. lpp., 61. punkts).

260 Tiktāl, ciktāl Komisijai ir ekskluzīva kompetence valsts atbalsta saderības ar kopējo tirgu izvērtēšanai, Komisijai ir pienākums labas Līguma pamatnoteikumu attiecībā uz valsts atbalstu pārvaldības interesēs veikt rūpīgu un objektīvu sūdzības par atbalsta nesaderību ar kopējo tirgu izskatīšanu. No tā izriet, ka Komisija nevar uz nenoteiktu laiku atlikt to valsts pasākumu iepriekšēju izskatīšanu, par kuriem iesniegta sūdzība. Tas, vai sūdzības izskatīšanas ilgums ir bijis saprātīgs, ir novērtējams, ņemot vērā katras lietas konkrētos apstākļus un it īpaši tās kontekstu, dažādās procesuālās stadijas, kas Komisijai jāievēro, un lietas sarežģītību (Pirmās instances tiesas 2006. gada 10. maija spriedums lietā T-395/04 *Air One*/Komisija, Krājums, II-1343. lpp., 61. punkts).

261 Šajā lietā nav strīda par to, ka Komisija zināja par attiecīgajām atbalsta shēmām no 1994. gada sūdzības, kas reģistrēta 1994. gada 28. aprīlī. Nav strīda arī par to, ka 2000. gada 28. novembrī Komisija paziņoja Spānijas iestādēm savu lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru saistībā ar attiecīgajām atbrīvojuma no nodokļa shēmām.

262 Termiņš, kas var tikt uzskatīts par garāku par sešarpus gadiem, pagāja no brīža, kad Komisija uzzināja par attiecīgajām atbalsta shēmām, līdz oficiālās izmeklēšanas procedūras sākšanai saistībā ar šīm shēmām.

263 Tomēr, pirmkārt, ir jānorāda, ka saistībā ar attiecīgajiem nodokļu pasākumiem Komisijai bija padziļināti jāizvērtē Spānijas tiesību akti. Sūdzības iesniedzējiem adresētajā 1995. gada 18. jūlija vēstulē Komisija tādējādi precizēja, ka tā turpināja veikt analīzi saistībā ar Spānijas nodokļu sistēmu un dalībvalstīs spēkā esošajām nodokļu autonomijas sistēmām, tajā pašā laikā it īpaši ņemot vērā dažādās dalībvalstīs notiekošo federālo attīstību. Tā norādīja, ka Komisijas dienesti apkopo nepieciešamos datus un "ka tas ietver ievērojamu vākšanas un analīzes darbu". Kaut gan veicamās izvērtēšanas sarežģītība pati par sevi nav tāda, kas pamatotu iepriekšējās izskatīšanas garumu šajā lietā, tā tomēr ir elements, kas ir jāņem vērā.

264 Otrkārt, ir jākonstatē, ka procedūras ilgums lielā mērā ir attiecināms uz Spānijas iestādēm.

265 Uz 1996. gada 19. janvāra vēstuli, kurā Komisija pieprasīja Spānijas iestādēm informāciju par attiecīgo pasākumu saņēmējiem, netika sniegta atbilde.

266 Šajā sakarā Komisija pamatoti pieprasīja informāciju. Šajā lietā attiecīgo atbrīvojumu no nodokļa piešķiršana bija, pirmkārt, ierobežota laikā, jo vienīgi sabiedrības, kas bija dibinātas pirms 1994. gada 31. decembra, varēja tos saņemt, un, otrkārt, pakļauta vietējās valdības deputātu padomes atļaujai pēc tam, kad tika pārbaudīta atbilstība nosacījumiem (skat. šī sprieduma 18. punktu). Līdz ar to no lēmuma par attiecīgo atbrīvojumu no nodokļa saderīguma aspekta jautājumam par saņēmējiem varēja būt liela nozīme, it īpaši saistībā ar attiecīgā pasākuma apjomu.

267 Tomēr vienīgā vēstule, kuru Spānijas iestādes oficiāli adresēja Komisijai, ir 1994. gada 30. septembra vēstule, kurā būtībā ir uzsvērts, ka attiecīgajiem pasākumiem ir vispārējs raksturs, un kurā tiek apstrīdēta to kvalificēšana par valsts atbalstu.

268 Tādēļ ir jākonstatē, ka uz Komisijas 1996. gada 19. janvāra jautājumu par attiecīgo shēmu īstenošanu un to saņēmējiem netika sniegta atbilde, kaut gan Spānijas iestādes ar 1996. gada 19. februāra vēstuli un 21. marta vēstuli bija lūgušas termiņa pagarinājumu, lai uz šo jautājumu atbildētu (skat. šī sprieduma 29. punktu).

269 Prasītājas patiešām iesniedz vēstuli, kas uzdrukāta uz Basku valdības veidlapas, nav parakstīta, ir datēta ar 1996. gada 5. februāri, un par kuru tās apgalvo, ka tā ir atbilde uz Komisijas 1996. gada 19. janvāra vēstuli. Tās tomēr nesniedz nekādus pierādījumus par to, ka šī atbilde tika oficiāli nosūtīta Komisijai, kas apgalvo, ka to nav saņēmusi.

270 Turklāt ar 1996. gada 19. februāra vēstuli un 21. marta vēstuli Spānijas Karaliste lūdza Komisiju pagarināt termiņu atbildes sniegšanai uz 1996. gada 19. janvāra vēstuli (skat. šī sprieduma 29. punktu); šis lūgums apstiprina Komisijas apgalvojumu, ka līdz tai netika nonākusi nekāda atbilde uz tās jautājumiem. Turklāt ir jākonstatē, ka katrā ziņā 1996. gada 5. februāra vēstules saturs, kurā ir izklāstīts, ka attiecīgie pasākumi ir

vispārēja rakstura un ka šo pasākumu saņēmēji ir visi uzņēmēji, kurus var skart *Normas Forales*, nesniedz skaidru atbildi uz Komisijas jautājumiem par saņēmējiem.

271 Līdz ar to tikai tad, kad Komisija tika saņēmusi, pirmkārt, jaunu 2000. gada 5. janvāra sūdzību par atbalstu, kas piešķirts saņēmējam uzņēmumam sakarā ar attiecīgajām nodokļu tiesību normām Alavā, un, otrkārt, Spānijas iestāžu apsvērumus par šo sūdzību, ka Komisija uzskatīja, ka tai ir pietiekama informācija, lai 2000. gada 28. novembrī sāktu oficiālo izmeklēšanas procedūru saistībā ar attiecīgajiem nodokļu pasākumiem.

272 Visbeidzot, no lietas materiāliem neizriet, ka Komisijai bija formāli jāpauž sava nostāja par 1994. gada sūdzību, lai precizētu situāciju un arī lai tiktu nodrošināta iespēja, ņemot vērā apskatāmo jautājumu nozīmību, konstatēt vajadzības gadījumā Komisijas bezdarbību.

273 Tādēļ, ņemot vērā iepriekš minēto, iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgumā lielā mērā ir vainojamas valsts iestādes, kuras, nepaziņojušas attiecīgās shēmas, turklāt atteicās sniegt noderīgu informāciju Komisijai (šajā sakarā skat. Tiesas 1991. gada 21. marta spriedumu lietā C-303/88 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-1433. lpp., 43. punkts).

274 Treškārt, saistībā ar kontekstu, kurā tika pieņemti nodokļu pasākumi, ir jānorāda, ka laikposmā no 1996. līdz 1999. gadam Komisija izvērtēja citas nodokļu sistēmas, kurus prasītājas ieviesa šajā laikposmā (nodokļu kredīti, kas tika noteikti 1994., 1996. un 1997. gadā, un ar nodokli apliekamās bāzes samazinājumi, kas noteikti 1996. gadā, par kuriem it īpaši bija runa lietās, kurās tika pieņemts iepriekš 68. un 70. punktā minētais spriedums lietā *Demesa* un 2002. gada 23. oktobra spriedums lietā *Diputación Foral de Álava*/Komisija. Līdz ar to tad, kad Komisija saņēma sūdzības, kas iesniegtas 1996. gada jūnijā un 1997. gada oktobrī, par to, ka Alavas *Territorio Historico* uzņēmumi *Demesa* un *Ramondín* saņēma nodokļu kredītu 45 % apmērā un sabiedrību ienākuma nodokļa bāzes samazinājumu, Komisija sāka vairākas procedūras, kurās tika pieņemts Lēmums 1999/718 un Lēmums 2000/795 (skat. šī sprieduma 68. punktu) un Komisijas 1999. gada 17. augusta un 29. septembra lēmumi sākt oficiālās izmeklēšanas procedūras saistībā ar attiecīgajām shēmām, proti, 45 % nodokļu kredītu un sabiedrību ienākuma

nodokļa bāzes samazinājumu, saistībā ar kuriem tika celtas prasības Pirmās instances tiesā (iepriekš 174. punktā minētais spriedums lietā *Diputación Foral de Guipúzcoa* u.c./Komisija un spriedums lietā *Diputación Foral de Álava*/Komisija u.c.). Kaut gan šīs procedūras neattiecas uz 1993. gada atbrīvojumiem no nodokļiem, par kuriem ir runa šajā lietā, tajās tomēr tika apskatītas nodokļu priekšrocības, kuras pieņēma tās pašas iestādes un kuras var izraisīt tāda paša veida juridiskas problēmas, saistībā ar kurām Komisija varēja savas rīcības brīvības valsts atbalsta jomā ietvaros uzskatīt, ka tās ir jāizskata ātrāk, it īpaši ņemot vērā to, ka netika atbildēts uz tās jautājumiem par attiecīgajiem nodokļu atbrīvojumu saņēmējiem šajā lietā.

275 No iepriekš minētā izriet, ka šīs lietas īpašajos apstākļos ar iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgumu nav pārkāpts vispārējais tiesiskās drošības princips.

276 Visbeidzot, saistībā ar argumentiem par to, ka Komisija pārkāpa labas pārvaldības principu, ir jākonstatē, ka tie ir cieši saistīti ar argumentiem par tiesiskās drošības principa pārkāpumu saistībā ar iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgumu, un tādēļ tie ir jānoraida, ņemot vērā iepriekš minēto.

277 Nobeigumā iebildums, ar kuru tiek apgalvots tiesiskās drošības principa un labas pārvaldības principa pārkāpums, ir jānoraida.

— Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpums

278 Vispirms ir jāatgādina, ka atsauce uz tiesisko paļāvību par atbalsta likumību pēc būtības var tikt izdarīta vienīgi tad, ja šis atbalsts tika piešķirts, ievērojot EKL 88. pantā

paredzēto procedūru (Tiesas 1990. gada 20. septembra spriedums lietā C-5/89 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-3437. lpp., 14. punkts, un iepriekš 157. punktā minētais spriedums lietā *Regione autónoma della Sardegna*/Komisija, 64. punkts).

279 Reģionālajai iestādei un rūpīgam tirgus dalībniekam būtu parasti jāspēj pārliecināties, vai šī procedūra ir tikusi ievērota (iepriekš 278. punktā minētais spriedums lietā Komisija/Vācija, 14. punkts, un 1997. gada 14. janvāra spriedums lietā C-169/95 Spānija/Komisija, *Recueil*, I-135. lpp., 51. punkts; iepriekš 68. punktā minētais spriedums lietā *Demesa*, 236. punkts).

280 Turklāt, tā kā EKL 88. pantā nav nošķirtas atbalsta shēmas un individuālais atbalsts, šie principi vienlīdz lielā mērā ir piemērojami arī atbalsta shēmām, pretēji tam, ko apgalvo *Confebask* (šī sprieduma 248. punkts).

281 Šajā lietā nav strīda par to, ka apstrīdētajos galīgajos lēmumos apskatītie atbrīvojumi no nodokļa tika ieviesti bez iepriekšējas paziņošanas pretēji EKL 88. panta 3. punkta prasībām.

282 Tomēr judikatūrā nav izslēgta iespēja nelikumīga atbalsta, jo tas netika paziņots, kā tas ir saistībā ar attiecīgajām shēmām šajā lietā, saņēmējiem izvirzīt izņēmuma apstākļus, kas tiem leģitīmi ļāva paļauties uz atbalsta likumīgumu, lai šie saņēmēji varētu iestāties pret tā atmaksāšanu (Tiesas 1993. gada 10. jūnija spriedums lietā C-183/91 Komisija/Grieķija, *Recueil*, I-3131. lpp., 18. punkts; šajā sakarā skat. iepriekš 70. punktā minēto spriedumu lieta *Demesa* un *Territorio Histórico de Álava*/Komisija, 51. punkts; šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedumu apvienotajās lietās T-126/96 un T-127/96 *BFM* un *EFIM*/Komisija, *Recueil*, II-3437. lpp., 69. un 70. punkts; 2000. gada 29. septembra spriedumu lietā T-55/99 *CETM*/Komisija, *Recueil*, II-3207. lpp., 122. punkts, un iepriekš 173. punktā minēto spriedumu lietā *Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia*/Komisija, 107. punkts).

283 Pieņemot, ka prasītājas, kas nav tirgus dalībnieki, bet gan teritoriālas vienības, kas ir īstenojušas attiecīgās atbalsta shēmas, var pamatoties uz tiesisko paļāvību (iepriekš 157. punktā minētais spriedums lietā *Regione autónoma della Sardegna*/Komisija, 66. punkts), Pirmās instances tiesai ir jāizvērtē no šo principu aspekta, vai to argumenti atklāj izņēmuma apstākļus, kas varēja būt pamatojuši tiesisko paļāvību, ka attiecīgās atbalsta shēmas bija likumīgas.

284 Prasītājas un personas, kas iestājušās lietā to atbalstam, apgalvo, ka Komisijas rīcība ir izņēmuma apstāklis, kas var pamatot to tiesisko paļāvību, ka attiecīgās atbalsta shēmas bija likumīgas sakarā ar, pirmkārt, iepriekšējās izskatīšanas procedūras nesaprātīgo ilgumu un Komisijas bezdarbību šajā laikposmā, otrkārt, to, ka netika publicēts paziņojums, kas paredzēts 1983. gada paziņojumā par nelikumīgo atbalstu, potenciālajiem atbalsta saņēmējiem, treškārt, Komisijas lēmumu pieņemšanas praksi un, ceturtkārt, izmaiņām Komisijas valsts atbalsta politikā.

285 Pirmkārt, prasītājas apgalvo, ka nesaprātīgais iepriekšējās izskatīšanas procedūras garums tām radīja tiesisko paļāvību par šī atbalsta likumīgumu, kura liedz šo atbalstu atgūt. Tās it īpaši izvirza iepriekš 251. punktā minēto spriedumu lietā *RSV*/Komisija, saskaņā ar kuru Komisijas kavēšanās nolemt, ka atbalsts nav likumīgs un ka tas dalībvalstij ir jāatceļ un jāatgūst, var noteiktos apstākļos ļaut minētā atbalsta saņēmējiem rasties tiesiskajai paļāvībai, kas var liegt Komisijai uzdot dalībvalstij pieprasīt atmaksāt šo atbalstu.

286 Pirmās instances tiesa tomēr konstatē, ka lietas apstākļi, saistībā ar kuriem tika pieņemts iepriekš 251. punktā minētais spriedums lietā *RSV*/Komisija, bija izņēmuma apstākļi un tie nav līdzīgi šīs lietas apstākļiem. Attiecīgais atbalsts tika formāli paziņots Komisijai, kaut arī tas notika pēc tā izmaksāšanas saņēmējam. Šis atbalsts attiecās uz vienas darbības, kas jau bija Komisijas atļauta atbalsta priekšmets, papildu izmaksām. Tas attiecās uz nozari, kas kopš 1977. gada saņēma atbalstu, ko piešķīra valsts iestādes un ko bija atļāvusi Komisija. Tā saderības izvērtēšanai ar kopējo tirgu nebija nepieciešama padziļināta izvērtēšana. Tiesa secināja, ka prasītāja šajos apstākļos

varēja pamatoti uzskatīt, ka Komisijai nebija iebildumu pret šo atbalstu (iepriekš 251. punktā minētais spriedums lietā *RSV*/Komisija, 14.–16. punkts).

287 Šie elementi būtiski atšķiras no šīs lietas elementiem. Attiecīgie atbrīvojumi no nodokļa netika paziņoti un tie nav agrākas atbalsta shēmas, kuru tika atļāvusi Komisija, turpinājums. Šie atbrīvojumi neattiecas uz noteiktu nozari un *a fortiori* neattiecas uz noteiktu nozari, kas saņem atļautu atbalstu. Turklāt sūdzības izvērtēšanai saistībā ar attiecīgajām shēmām bija saskaņā ar Komisijas formulējumu 1995. gada 18. jūlija vēstulē, kas adresēta sūdzības iesniedzējiem, nepieciešams "ievērojams vākšanas un analīzes darbs" (skat. šī sprieduma 26. punktu).

288 Tādēļ prasītājas šajā lietā nevar pamatoti balstīties uz iepriekš 251. punktā minēto spriedumu lietā *RSV*/Komisija.

289 Šīs lietas apstākļi arī nav salīdzināmi ar tiem, par kuriem ir runa Pirmās instances tiesas 2007. gada 12. septembra spriedumā lietā T-348/03 *Koninklijke Friesland Foods*/Komisija (Krājumā nav publicēts). Komisija būtībā apstrīdētajā lēmumā atzina, ka attiecīgā Nīderlandes shēma bija līdzīga Beļģijas shēmai, par kuru Komisija bija paudusi savu nostāju vairāk nekā vienu reizi, tādējādi radot tiesisko paļāvību, ka Nīderlandes shēma nebija atbalsts (iepriekš minētais spriedums lietā *Koninklijke Friesland Foods*/Komisija, 129. punkts). Tas tā nav šajā lietā, jo Komisija nekādā veidā nav paudusi savu nostāju par attiecīgo shēmu vai par kādu citu līdzīgu shēmu tādā veidā, lai būtu varējusi rasties tiesiskā paļāvība par to, ka attiecīgā shēma bija likumīga.

290 Līdz ar to, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, iepriekšējas izskatīšanas procedūras ilgums nevar tikt uzskatīts kā izņēmuma un tādēļ kā tāds, kas varētu pamatot tiesisko paļāvību par attiecīgo shēmu likumību.

291 Prasītājas arī pamatojas uz Komisijas attieksmi un it īpaši uz tās bezdarbību iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā, kura ļāva, pēc to domām, rasties pamatotai paļāvībai par attiecīgo shēmu likumību (skat. šī sprieduma 249. un 250. punktu).

292 Pirmās instances tiesa norāda, ka ar 1994. gada 25. maija vēstuli Komisija aicināja Spānijas Karalisti iesniegt apsvērumus par 1994. gada sūdzību piecpadsmit dienu laikā. Komisija šajā vēstulē piebilda, ka atbildes neesamības vai neapmierinošas atbildes gadījumā pēc noteiktā termiņa izbeigšanās tai būs jāsāk oficiālā izmeklēšanas procedūra.

293 No lietas materiāliem izriet (skat. šī sprieduma 25. un nākamos punktus), ka pēc Spānijas iestāžu 1994. gada 30. septembra atbildes saņemšanas notika sanāksmes par attiecīgajām shēmām, kas liecināja, ka sūdzības izvērtēšana turpinājās.

294 Ar 1995. gada 18. jūlija vēstuli Komisija informēja sūdzības iesniedzējus, ka tā turpina to sūdzības analīzi, ka tā lemšot, kā rīkoties ar to sūdzību, kad šie jautājumi būs atrisināti, un ka tā paziņošot tiem savu lēmumu.

295 Visbeidzot, ar 1996. gada 19. janvāra vēstuli Komisija informēja Spānijas Karalisti, ka tā izvērtēja attiecīgo tiesību normu ietekmi uz konkurenci, un pieprasīja, lai tā sniegtu informāciju par attiecīgo pasākumu saņēmējiem.

296 Pirmās instances tiesa uzskata, ka tādēļ nevar uzskatīt, ka Komisija bija neaktīva pēc 1994. gada sūdzības saņemšanas. Tieši pretēji, tā veica izmeklēšanu ar korespondences apmaiņas palīdzību līdz pat brīdim, kad tā Spānijas Karalistei nosūtīja 1996. gada 19. janvāra vēstuli, uz kuru netika atbildēts. Korespondence un sanāksmes ar Komisiju

iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā tādējādi liecina par dialogu, kura gaitā Komisija mēģināja it īpaši iegūt informāciju no Spānijas iestādēm, lai noformulētu pirmo viedokli.

297 Turklāt 1996. gada 19. janvāra vēstule pierāda, ka Komisija uzskatīja, ka šajā datumā tās rīcībā nebija visu nepieciešamo elementu, lai pieņemtu lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru.

298 Tomēr, neraugoties uz 1996. gada 19. janvāra pieprasījumu sniegt informāciju par attiecīgo shēmu saņēmējiem, Komisija netika saņēmusi atbildi no Spānijas iestādēm, kaut gan tās bija lūgušas pagarināt termiņu šīs atbildes sniegšanai (skat. šī sprieduma 29. punktu).

299 Turklāt no sarakstes izriet, ka Komisija tika atgādinājusi gan sūdzības iesniedzējiem, gan Spānijas Karalistei, ka sūdzība vēl joprojām tiek izskatīta, nepaužot nostāju par šo shēmu likumību.

300 Papildus tam, pat pieņemot, ka var tikt uzskatīts, ka Komisija ir klusējusi kopš 1996. gada 19. janvāra vēstules nosūtīšanas Spānijas Karalistei līdz pat jaunas 2000. gada 5. janvāra sūdzības saņemšanai, šāda klusēšana nevar, ņemot vērā lietas apstākļus, būt izņēmuma apstāklis, kas var pamatot tiesisko paļāvību par attiecīgo nodokļu sistēmu likumību.

301 Tā kā nebija Spānijas iestāžu atbildes uz pieprasījumu sniegt informāciju par shēmu saņēmējiem, Komisija varēja uzskatīt, kā tā to precizēja savos rakstveida dokumentos, ka tās rīcībā nebija elementu, kas ļautu novērtēt attiecīgo shēmu faktisko apjomu. Tā it īpaši varēja uzskatīt, ka nav pierādījumu, ka attiecīgās shēmas, kas nepalika spēkā pēc 1994. gada beigām, bija sniegušas labumu kādam uzņēmumam.

302 Turklāt un katrā ziņā šāda klusēšana nevar tikt interpretēta kā netiešs apstiprinājums no šīs iestādes puses (šajā sakarā skat. iepriekš 157. punktā minēto spriedumu lietā *Regione autónoma della Sardegna*/Komisija, 69. punkts).

303 Līdz ar to arguments, ar kuru tiek apgalvota Komisijas bezdarbība iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā, nevar tikt pieņemts, jo Komisijas nostāja šajā lietā nevar tikt uzskatīta par izņēmuma apstākli, kas varētu pamatot tiesisko paļāvību par attiecīgo nodokļu sistēmu likumību.

304 Otrkārt, lai pamatotu argumentu, kas balstīts uz tiesisko paļāvību, ko izraisīja Komisijas rīcība, prasītājas izvirza to, ka *Oficiālajā Vēstnesī* netika publicēts specifisks brīdinājums, ar kuru tiktu brīdināti potenciālie atbalsta saņēmēji par iespējamo risku. Prasītājas apgalvo, ka ar 1983. gada paziņojumu par nelikumīgo atbalstu Komisija norāda, ka, līdzko tā uzzina par dalībvalsts nelikumīgi pieņemtiem atbalsta pasākumiem, tā publicē *Oficiālajā Vēstnesī* noteiktu brīdinājumu, ar kuru potenciālie atbalsta saņēmēji tiek brīdināti par šī atbalsta riskantumu, kas šajā lietā netika izdarīts.

305 Pirmās instances tiesa atgādina, ka Komisija var noteikt ievirzes tās rīcības brīvības izmantošanai ar tādiem aktiem kā pamatnostādnes, ciktāl šajos aktos ir norādoši noteikumi par šai iestādei ieturamo virzienu un tie nepārkāpj Līguma noteikumus (Tiesas 2002. gada 7. marta spriedums lietā C-310/99 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-2289. lpp., 52. punkts un tajā minētā judikatūra; iepriekš 214. punktā minētais 2002. gada 26. septembra spriedums lietā Spānija/Komisija, 53. punkts).

306 Ir jānorāda, ka 1983. gada paziņojumā par nelikumīgo valsts atbalstu Komisija atgādina EKL 88. panta 3. punktā paredzēto pienākumu paziņot valsts atbalstu. Papildus tam — Komisija informē potenciālos valsts atbalsta saņēmējus par valsts atbalsta, kurš tiem tiktu piešķirts nelikumīgi, riskanto raksturu, jo visiem nelikumīga atbalsta, t.i., atbalsta, par kuru Komisija nav pieņēmusi galīgu lēmumu par tā saderību, saņēmējiem var tikt uzdots atmaksāt atbalstu (skat. šī sprieduma 11. punktu).

307 Lai cik arī peļama nebūtu brīdinājumu, kas paredzēts 1983. gada paziņojumā par nelikumīgo atbalstu, nepublicēšana *Oficiālajā Vēstnesī*, tomēr šajā paziņojumā izklāstītā informācija, kāda tā ir atgādināta šī sprieduma 306. punktā, ir pilnībā nepārprotama. Turklāt prasītāju piedāvātā 1983. gada paziņojuma par nelikumīgo atbalstu interpretācija būtu pretrunā EKL 88. panta 3. punktam. Nelikumīgi piešķirtā atbalsta riskantums izriet no paziņošanas pienākuma, kas noteikts EKL 88. panta 3. punktā, lietderīgās iedarbības un nav atkarīgs no tā, vai *Oficiālajā Vēstnesī* tiek publicēts brīdinājums, kas paredzēts 1983. gada paziņojumā par nelikumīgo atbalstu. Konkrētāk, nelikumīgi piešķirtā atbalsta atgūšana nevar tikt padarīta par neiespējamu vienīgi tādēļ, ka Komisija nav publicējusi šādu brīdinājumu, jo pretējā gadījumā tiktu vājināta valsts atbalsta kontroles sistēma, kas noteikta Līgumā.

308 Līdz ar to 1983. gada paziņojumā paredzētā brīdinājuma nepublicēšana nav izņēmuma apstāklis, kas varētu pamatot kaut kādu paļāvību par nelikumīgi piešķirtā atbalsta likumību.

309 Treškārt, prasītājas norāda, ka Komisijas lēmumu pieņemšanas prakse attiecīgajā laikā ir apstāklis, kas varēja ļaut rasties tiesiskajai paļāvībai.

310 Tomēr ir jāatgādina, ka, lai gan tiesiskās aizsardzības paļāvības princips ir viens no Kopienu pamatprincipiem, tirgus dalībnieki nevar atsaukties uz tiesisko paļāvību saistībā ar pašreizējās situācijas saglabāšanu, kas var tikt grozīta Kopienu iestāžu rīcības brīvības robežās (Tiesas 1990. gada 14. februāra spriedums lietā C-350/88 *Delacre* u.c./Komisija, *Recueil*, I-395. lpp., 33. punkts). Šis princips tiek skaidri piemērots konkurences politikas ietvaros, kam raksturīga plaša rīcības brīvība, kas piešķirta Komisijai (saistībā ar naudas soda apmēra noteikšanu skat. Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 172. punkts).

311 Tomēr tā tas ir it īpaši saistībā ar jautājumu, vai nosacījumi, lai atteiktos no nelikumīgi piešķirta atbalsta atgūšanas atkarībā no tā, vai pastāv izņēmuma apstākļi, ir izpildīti. Līdz ar to lēmumi, kas attiecas uz citām lietām, ir tikai orientējoši un nevar pamatot tiesisko paļāvību, jo katrai lietai ir savi apstākļi.

312 Šajos apstākļos Komisijas lēmumi attiecīgajā jomā, kurus izvirza prasītājas, nevar būt izņēmuma apstāklis, kas varētu pamatot šādu tiesisko paļāvību.

313 Visbeidzot, ceturtkārt, *Confebask* apgalvo, ka Komisija 1998. gadā grozīja savu politiku valsts atbalsta jomā, un izvirza tiesisko paļāvību, ka attiecīgie pasākumi bija likumīgi to pieņemšanas brīdī.

314 Tomēr Pirmās instances tiesa šajā sakarā atgādina, ka fakts, ka Komisija tika pieņēmusi 1998. gada paziņojumu par nodokļu atbalstu, nenozīmē, ka tā būtu grozījusi kritērijus dalībvalstu nodokļu sistēmu vērtēšanai.

315 Kā tika atgādināts iepriekš (skat. šī sprieduma 180. punktu), 1998. gada paziņojums par nodokļu atbalstu, kas lielā mērā balstās uz Tiesas un Pirmās instances tiesas judikatūru, precizē EKL 87. un 88. panta piemērošanu saistībā ar nodokļu pasākumiem. Šajā paziņojumā Komisija tomēr nepaziņo par grozījumiem nodokļu pasākumu vērtēšanā saistībā ar EKL 87. un 88. pantu (iepriekš 174. punktā minētais spriedums lietā *Diputación Foral de Guipúzcoa* u.c./Komisija, 79. punkts, un iepriekš 174. punktā minētais 2002. gada 23. oktobra spriedums lietā *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija, 83. punkts).

316 Tādēļ argumentu, ka tika grozīta Komisijas politika, nevar uzskatīt par izņēmuma apstākli, kas varētu pamatot tiesisko paļāvību, ka nelikumīgi piešķirtais atbalsts bija likumīgs.

317 No visa iepriekš minētā izriet, ka iebildums, ar kuru tiek apgalvots, ka Komisijas rīcība bija izņēmuma apstāklis, kas varētu pamatot tiesisko paļāvību, ka nelikumīgi piešķirtais atbalsts bija likumīgs, ir jānoraida kā nepamatots.

— Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums

318 Prasītājas saistībā ar pamatu, kas balstīts uz tiesisko paļāvību, kuru radīja iepriekšējās izskatīšanas procedūras ilgums, apgalvo, ka tika pārkāpts vienlīdzības attieksmes princips tiktāl, ciktāl dažos no šiem lēmumiem Komisija uzskatīja, ka procedūras ilgums pamatoja to, ka nav jāizdod rīkojums par attiecīgā atbalsta atgūšanu.

319 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzības princips un nediskriminācijas princips prasa, lai salīdzināmas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi un dažādas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva attaisnojuma (Tiesas 2006. gada 26. oktobra spriedums lietā C-248/04 *Koninklijke Coöperatie Cosun*, Krājums, I-10211. lpp., 72. punkts un tajā minētā judikatūra).

320 Tomēr šajā lietā prasītājas nepierāda, ka situācija saistībā ar apstrīdētajām atbalsta shēmām ir salīdzināma ar attiecīgajām situācijām, kas izklāstītas prasītāju izvirzītajos lēmumos, kuros Komisija uzskatīja, ka nav jāizdod rīkojums par atbalsta atgūšanu.

321 Ir jākonstatē, ka lēmumos, kurus prasītājas izvirza saistībā it īpaši ar atbalsta shēmām, atbalstu neatgūšana bija pamatota ar apstākļiem, kas var radīt tiesisko paļāvību par izvērtējamo shēmu likumību, un Komisija to ņēma vērā. Komisija īpaši ņēma vērā faktu, ka par atbalsta neatgūšanu tika tieši nolemts citos lēmumos saistībā ar pasākumiem, kas bija analogi šajos lēmumos izvērtētajām shēmām, un tas pamatoja atbalsta neatgūšanu (skat. iepriekš 255. punktā minētos Komisijas lēmumus par koordinācijas centriem). Komisija arī ņēma vērā noteiktās lietās faktu, ka procedūras ilgums nekādā veidā nebija attiecināms uz attiecīgo dalībvalsti (skat. iepriekš 255. punktā minēto Lēmumu 2001/168), vai faktu, ka vienīgās attiecīgās shēmas saņēmējs netika saņēmis apstrīdēto priekšrocību un ka tādēļ nebija jāatgūst atbalsts (skat. iepriekš 255. punktā minēto Lēmumu 2003/81).

322 Tā tas nav gadījumā ar apstrīdētajiem galīgajiem lēmumiem, kuros Komisija uzsvēra, ka, tieši pretēji, nosacījumi, lai būtu tiesības lūgt tiesiskās paļāvības aizsardzību, nebija izpildīti (skat. šī sprieduma 55. un 56. punktu), ko, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, apstiprināja Pirmās instances tiesa (skat. šī sprieduma 284.–317. punktu).

323 No tā izriet, ka šīs lietas attiecīgie apstākļi nekādā ziņā nav salīdzināmi ar apstākļiem, kas apskatīti izvirzītajos lēmumos, kuros Komisija nav likusi atgūt atbalstu.

324 Tādēļ prasītājas nav pierādījušas vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu.

325 Papildus tam ir jānorāda, ka apstrīdētajos galīgajos lēmumos tiek precizēts, ka tie neietekmē iespēju, ka individuālais atbalsts, kas piešķirts atbrīvojuma no nodokļa shēmu ietvaros, var tikt pilnībā vai daļēji uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu saskaņā

ar tā īpašībām vai nu vēlākā Komisijas lēmumā, vai saskaņā ar izņēmuma regulām (skat. Lēmuma 2003/28 103. punktu, Lēmuma 2003/86 101. punktu, Lēmuma 2003/192 99. punktu).

326 Tādēļ iebildums par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu ir jānoraida kā nepamatots.

327 Nobeigumā piektais pamats, ar kuru tiek apgalvots procesuāls pārkāpums, tiesiskās drošības principa, labas pārvaldības principa, tiesiskās paļāvības aizsardzības principa un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums, ir jānoraida kopumā.

5. Par sesto pamatu, ar kuru tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punkta pārkāpums

a) Lietas dalībnieku argumenti

328 Prasītājas, uzzinājušas par Komisijas 1995. gada 18. jūlija vēstuli, kas bija pievienota Komisijas iebildumu rakstam, norāda, ka šīs vēstules saturam būtu bijis jābūt minētam lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, lai tām būtu bijusi iespēja laikus iesniegt apsvērumus. Prasītājas it īpaši norāda uz sanāksmi, kas minēta šajā vēstulē un kuru apmeklēja vienīgi *Comunidad autónoma de La Rioja*. Prasītājas apgalvo, ka, ja tās būtu bijušas informētas par šīs vēstules saturu, tās būtu varējušas uzdot jautājumus valsts iestādēm par šīm sanāksmēm un it īpaši par to saturu. Tās uzskata, ka tām nebija iespējas laikus iesniegt apsvērumus un ka to kā ieinteresēto personu tiesības tādējādi tika pārkāptas.

329 Komisija apgalvo, ka sestais pamats nav pieņemams un ka katrā ziņā tas nav pamatots.

b) Pirmās instances tiesas vērtējums

330 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar Reglamenta 48. panta 2. punktu "tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, izņemot gadījumus, kad tie ir saistīti ar tādiem tiesību un faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā".

331 Šajā lietā prasītājas izvirza šo pamatu tādēļ, ka Komisija pievienoja savam iebildumu rakstam 1995. gada 18. jūlija vēstuli. Tādēļ ir jāuzskata, ka šis pamats, kas tiek balstīts uz faktu, kurš atklājās procesa laikā, ir pieņemams (Tiesas 2002. gada 15. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./ Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 369. un nākamie punkti).

332 Saistībā ar šī pamata pamatotību ir jāatgādina, ka šajā procesā ieinteresētās personas, izņemot dalībvalsti, kas atbildīga par atbalsta piešķiršanu, pašas nevar iesaistīties tādā procesā, kurš balstīts uz sacīkstes principu, ar Komisiju, kā to var darīt dalībvalsts, kas atbildīga par atbalsta piešķiršanu (skat. iepriekš 238. punktā minēto spriedumu lietā *Technische Glaswerke Ilmenau*/Komisija, 192. punkts un tajā minētā judikatūra; šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 18. novembra spriedumu lietā T-176/01 *Ferriere Nord*/Komisija, Krājums, II-3931. lpp., 74. punkts).

333 Šajā lietā prasītājas ne tikai neiestājās administratīvajā procedūrā kā ieinteresētās trešās personas, bet tās arī nekādā veidā nepierāda, kā ar to, ka lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru netika minēta Komisijas 1995. gada 18. jūlija vēstule, ar kuru tika informēti sūdzības iesniedzēji, ka Spānijas nodokļu sistēmas analīze tiek turpināta,

tika pārkāptas to tiesības saskaņā ar EKL 88. panta 2. punktu iesniegt apsvērumus izmeklēšanas laikā. Šajā sakarā komunikācijas trūkums starp dalībvalsts centrālajām iestādēm un pašvaldībām ir dalībvalsts iekšējā problēma un nevar tikt attiecināta uz Komisiju.

334 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, sestais pamats, ar kuru tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punkta pārkāpums, ir jānoraida kā nepamatots.

335 Līdz ar to prasības apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 atcelt apstrīdētos galīgos lēmumus ir jānoraida pilnībā.

II — *Par prasībām apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 atcelt lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru*

336 Apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 prasītājas lūdz atcelt 2000. gada 28. novembra lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, jo attiecīgās shēmas šajā lietā bija pastāvošs atbalsts, un apgalvo, ka Komisija, analizējot tās saskaņā ar procedūru, kas paredzēta jaunam atbalstam, Komisija pārkāpa EKL 88. pantu, Regulas Nr. 659/1999 17.–19. pantu, tiesiskās drošības principu un tiesiskās paļāvības aizsardzības principu**.**

337 Tās arī apgalvo, ka pretēji Komisijas apgalvotajam to prasības ir pieņemamas, jo lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru nozīmē izvēli par to, kādus procesuālos noteikumus piemērot, un tādēļ tam ir galīgas juridiskas sekas. Saistībā ar izmeklēšanas procedūras izvēli galīgajā lēmumā ir vienīgi apstiprināts lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, kuru tādēļ var apstrīdēt.

338 Komisija ar atsevišķiem 2001. gada 3. maija dokumentiem katrā no apvienotajām lietām no T-30/01 līdz T-32/01 izvirzīja iebildi par nepieņemamību. 2002. gada 5. jūlija iebildumu rakstā tā prioritāri apgalvo, ka apvienotajām lietām no T-30/01 līdz T-32/01 ir zudis priekšmets.

339 Pirmās instances tiesa uzskata, ka ir pienācīgi vispirms lemt par jautājumu, vai šīm prasībām ir zudis priekšmets.

A — *Lietas dalībnieku argumenti*

340 Savos iebilduma rakstos Komisija apgalvo, ka prasībām apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 ir zudis priekšmets.

341 Prasītājas uzskata, ka pamats par atcelšanu šajās lietās, no vienas puses, un pamati apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02, kas attiecas uz prasībām par apstrīdētajiem galīgajiem lēmumiem, no otras puses, nav identiski, kaut gan otrais pamats, kas izvirzīts apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02, dublē pamatu par atcelšanu, kas izvirzīts apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01, kā tas ir atļauts saskaņā ar judikatūru. Šajā sakarā prasītājas apgalvo, ka saistībā ar procedūras izvēli galīgais lēmums vienīgi apstiprina agrāku lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru un nevar izlabot iepriekšējā lēmumā pieļauto pārkāpumu.

342 Tās arī apgalvo, ka Pirmās instances tiesas 2002. gada 6. marta spriedums lietā T-168/99 *Diputación Foral de Álava*/Komisija (*Recueil*, II-1371. lpp.), ko izvirza Komisija, nav transponējams uz šo lietu, jo tajā lietā prasības argumentācija vienīgi attiecās uz attiecīgā pasākuma kvalificēšanu kā atbalstu, nevis uz pārkāpumu izmeklēšanas procedūrā.

343 Visbeidzot, prasītājas uzskata, ka fakts, ka Komisija pieņēma lēmumus par atbrīvojuma shēmām pēc tam, kad tika celtas prasības par lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, ir jauns elements, kas ļauj lūgt Pirmās instances tiesu uzskatīt, ka to prasības atcelt tiesību aktu rezolutīvā daļa attiecas arī uz prasību atcelt lēmumus par atbrīvojuma shēmām.

B — *Pirmās instances tiesas vērtējums*

344 Atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 113. pantam Pirmās instances tiesa, uzklausījusi lietas dalībniekus, var jebkurā laikā konstatēt, ka strīda priekšmets vairs nepastāv un ka tiesvedība ir jāizbeidz.

345 Prasībai atcelt tiesību aktu zūd priekšmets, ja prasītājas juridisko situāciju nevar grozīt apstrīdētā tiesību akta atcelšana. Šādā gadījumā ir jānospriež, ka ir jāizbeidz tiesvedība (Pirmās instances tiesas 2000. gada 13. jūnija spriedums apvienotajās lietās T-204/97 un T-270/97 *EPAC*/Komisija, *Recueil*, II-2267. lpp., 154. punkts).

346 Šajā lietā ir jāizvērtē, vai 2000. gada 28. novembra lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru turpināja ietekmēt prasītāju juridisko stāvokli pēc tam, kad Komisija pieņēma galīgos lēmumus, ar kuriem tika slēgta oficiāla izmeklēšanas procedūra un par kuriem prasītājas cēla prasības apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02, kuras tika izskatītas iepriekš un noraidītas (skat. šī sprieduma 335. punktu).

347 Ir jānorāda, ka 2000. gada 28. novembra lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru ir provizoriski secināts, ka pastāv nelikumīgs valsts atbalsts. Ar trīs 2001. gada

20. decembra lēmumiem Komisija konstatēja, ka šīs trīs attiecīgās nodokļu sistēmas ir nelikumīgs atbalsts, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu, un uzdeva to atcelt un atgūt, procentus skaitot no datuma, kad attiecīgais atbalsts tika nodots saņēmēju rīcībā.

348 Šajos lietas apstākļos ir jākonstatē, ka prasītāju juridisko situāciju nevar grozīt eventuāla lēmuma sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru atcelšana.

349 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru pats par sevi neizraisa nekādas neatgriezeniskas sekas saistībā ar valsts pasākuma, uz kuru tas attiecas, likumību. Vienīgi galīgajam lēmumam, kas šos pasākumus galīgi kvalificē par atbalstu, ir tādas sekas, ka tiek konstatēta to nelikumība (Pirmās instances tiesas 2002. gada 4. novembra spriedums lietā T-90/99 *Salzgitter*/Komisija, *Recueil*, II-4535. lpp., 14. punkts).

350 Protams, lēmumam sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru var būt autonomas juridiskās sekas, par kuru var celt prasību atcelt tiesību aktu, un judikatūrā ir atzīta iespēja celt prasību par šādu lēmumu, ja tam ir šādas juridiskās sekas, kas ir autonomas attiecībā pret galīgo lēmumu. Tādējādi attiecīgā pasākuma apturēšana, kas izriet no šī pasākuma provizoriskas kvalificēšanas par jaunu atbalstu, ir neatkarīga no galīgā lēmuma un ir ierobežota laikā līdz oficiālās procedūras beigšanai (Tiesas 2001. gada 9. oktobra spriedums lietā C-400/99 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-7303. lpp., 56.–62. un 69. punkts; iepriekš 153. punktā minētais spriedums lietā *Government of Gibraltar*/Komisija, 80.–86. punkts, un iepriekš 226. punktā minētais spriedums lietā *Regione Siciliana*/Komisija, 46. punkts).

351 Tomēr šajā lietā nav strīda par to, ka attiecīgo nodokļu pasākumu īstenošanas apturēšana, kas saskaņā ar EKL 88. panta 3. punktu izriet no šī pasākuma kvalificēšanas par jaunu atbalstu, netika veikta.

352 Turklāt ir redzams, ka apstrīdēto galīgo lēmumu iedarbība no to stāšanās spēkā saistībā ar, pirmkārt, tajos uzdoto pasākumu raksturu un, otrkārt, ar faktu, ka runa nav par pastāvošām atbalsta shēmām, aizvietoja provizoriskā lēmuma sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru iedarbību. Fakts, ka attiecīgās shēmas nav pastāvošs atbalsts, nozīmē izmaksātā atbalsta atgūšanu un atbalsta apturēšanu, un atgūšanas sekas aizstāj vienkāršas apturēšanas sekas (šajā sakarā skat. iepriekš 345. punktā minēto spriedumu lietā *EPAC*/Komisija, 156. punkts), jo tās ietver priekšrocību atmaksāšanu, kas *ab initio* tika saņemtas nelikumīgi.

353 Turklāt ir jānorāda, ka prasītājas, lai pamatotu prasības apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 par lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, apgalvo, ka attiecīgie pasākumi bija pastāvošs atbalsts un ka Komisija, sākot oficiālo izmeklēšanas procedūru un kvalificējot to kā jaunu atbalstu, pārkāpa procesuālos noteikumus, kas piemērojami pastāvošam atbalstam. Ir jākonstatē, ka šie argumenti atsaucas uz argumentiem, kas izklāstīti, lai pamatotu prasības apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 par galīgajiem lēmumiem (skat. otro un trešo pamatu apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02, kas apskatītas iepriekš, 108. un nākamie punkti). Tomēr Pirmās instances tiesa ir nospriedusi, ka Komisija pamatoti kvalificēja attiecīgās atbalsta shēmas kā jaunu atbalstu (skat. šī sprieduma 204. punktu), un noraidījusi prasības apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 par galīgajiem lēmumiem (skat. šī sprieduma 335. punktu).

354 Līdz ar to, ņemot vērā argumentu saturu, kurus prasītājas ir izvirzījušas saistībā ar prasībām par lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, šīm prasībām ir zudis priekšmets.

355 Šajos apstākļos, tā kā Pirmās instances tiesa ir apstiprinājusi Komisijas lēmumu tiesiskumu, kuri ir kļuvuši par galīgiem un ar kuriem ir uzdots atcelt attiecīgās nodokļu sistēmas un atgūt atbalstu, prasītājām nav nekādas intereses panākt, lai tiktu atcelts lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru.

356 Turklāt saistībā ar prasītāju izvirzīto iepriekš 350. punktā minēto 2001. gada 9. oktobra spriedumu lietā Itālija/Komisija un Pirmās instances tiesas 2007. gada 20. jūnija spriedumu lietā T-246/99 *Tirrenia di Navigazione* u.c./Komisija (Krājumā nav publicēts) ir jānorāda, ka tajos apskatītā situācija nebija tāda pati kā šajā lietā. Lēmuma sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, ar kuru attiecīgie pasākumi tika kvalificēti kā jauni atbalsti, rezultātā Komisija pieņēma galīgos lēmumus, ar kuriem attiecīgie pasākumi tika kvalificēti kā jauns atbalsts, bet kas ir saderīgs ar kopējo tirgu ar noteiktu nosacījumu ievērošanu (iepriekš minētais spriedums lietā *Tirrenia di Navigazione* u.c./Komisija, 7. un 12. punkts).

357 Taču šajā lietā Komisija pieņēma trīs galīgos lēmumus, ar kuriem trīs attiecīgās shēmas tika kvalificētas kā jauns atbalsts, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.

358 Tā kā Komisijas vērtējumu, ieskaitot daļu par shēmu kvalificēšanu par jaunu atbalstu, apstiprināja Pirmās instances tiesa (skat. šī sprieduma 204., 207. un 335. punktu), no tā izriet, ka attiecīgie atbalsta pasākumi ir jāatceļ un atbalsts jāatgūst *ab initio* un ka vairs nav jāspriež, vai šie paši pasākumi, kuru apturēšanu Komisija pieprasīja lēmumā sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, bija vai nebija jāaptur, gaidot lēmumu vai lēmumus, ar kuriem tiek izbeigta procedūra, kas sākta ar apstrīdēto lēmumu (šajā sakarā skat. iepriekš 342. punktā minēto 2002. gada 6. marta spriedumu lietā *Diputación Foral de Álava*/Komisija, 23.–27. punkts).

359 Prasītājas apgalvo, ka iepriekš 342. punktā minētais 2002. gada 6. marta spriedums lietā *Diputación Foral de Álava*/Komisija nav transponējams šajā lietā, jo argumentācija tajā prasībā attiecās vienīgi uz apstrīdētā pasākuma kvalificēšanu kā atbalstu, bet šajā lietā prasītāju arguments balstās uz faktu, ka runa ir par pastāvošu atbalstu un ka izmeklēšanas procedūrā tika pieļauti pārkāpumi.

360 Pirmās instances tiesa konstatē, ka šis arguments nevar vājināt secinājumu, saskaņā ar kuru prasībām apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 ir zudis priekšmets.

361 Būtībā ir jāatgādina, ka iepriekš 342. punktā minētais 2002. gada 6. marta spriedums lietā *Diputación Foral de Álava*/Komisija attiecās uz prasību par Komisijas lēmumu sākt EKL 88. panta 2. punktā noteikto procedūru saistībā ar nodokļu kredītu un nodokļa bāzes samazināšanu, kuru attiecīgi saņēma *Ramondín* un *Ramondín Cápsulas*. Tomēr Pirmās instances tiesa konstatēja, ka šai prasībai par lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru bija zudis priekšmets, jo prasību, kurā bija izmantoti identiski argumenti, par Komisijas galīgo lēmumu Pirmās instances tiesa arī bija noraidījusi.

362 Pirmās instances tiesa konstatē, ka tādēļ situācija ir transponējama šajā lietā, neraugoties uz prasītāju izvirzīto argumentu. Kā jau tika norādīts, Pirmās instances tiesa izvērtēja un noraidīja argumentus saistībā ar shēmu kvalificēšanu par pastāvošu atbalstu un argumentus par apgalvoto procesuālo pārkāpumu. Tādēļ, ņemot vērā strīda priekšmetu, iepriekš 342. punktā minētais 2002. gada 6. marta sprieduma lietā *Diputación Foral de Álava*/Komisija rastais risinājums ir transponējams šajā lietā.

363 No tā izriet, ka nav jālemj ne par Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību, ne par prasību atcelt apstrīdētos galīgos lēmumus, kuru prasītājas izklāstīja savās replikās, un ir jākonstatē, ka prasībām apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 ir zudis priekšmets, līdz ar to tās vairs nav jāizskata.

Par lūgumiem veikt procesa organizatoriskos pasākumus

364 Pirmkārt, prasītājas lūdz Pirmās instances tiesu pieprasīt, lai Komisija iesniegtu noteiktus dokumentus.

365 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa konstatē, ka Komisija iebildumu rakstu pielikumā bija iesniegusi 1994. gada sūdzības kopiju un 1995. gada 18. jūlija vēstuli, kuru tā nosūtīja sūdzības iesniedzējiem.

366 Tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa varēja izvērtēt visus prasītāju pamatus, izmantojot lietas materiālos un tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, nav jālūdz, lai Komisija iesniedz papildu dokumentus (šajā sakarā skat. Tiesas 2007. gada 22. novembra spriedumu lietā C-260/05 P *Sniace*/Komisija, Krājums, I-10005. lpp., 77.–79. punkts, ar kuru tiek apstiprināts Pirmās instances tiesas 2005. gada 14. aprīļa spriedums lietā T-88/01 *Sniace*/Komisija, Krājums, II-1165. lpp., 81. punkts).

367 Otrkārt, prasītājas lūdz Pirmās instances tiesu izskatīt un lemt par prasībām, kas celtas apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 un no T-86/02 līdz T-88/02, pirms prasībām, kas celtas apvienotajās lietās no T-227/01 līdz T-229/01 un no T-230/01 līdz T-232/01, kas attiecas uz Komisijas lēmumiem, kuros ir konstatēts, ka ar kopējo tirgu ir nesaderīgas atbalsta shēmas, ar kurām, pirmkārt, tiek noteikts nodokļa kredīts 45 % apmērā no ieguldījuma summas un, otrkārt, nodokļa bāzes samazinājums.

368 Pirmās instances tiesa konstatē, ka vērtējumi prasītāju izvirzītajās lietās notika kopā. Tādēļ visās šajās lietās tiesas sēdes notika 2008. gada 15., 16. un 17. janvārī un spriedumi tiks pasludināti vienā un tajā pašā dienā, līdz ar to šim lūgumam par procesa organizatorisko pasākumu ir zudis priekšmets.

369 Tādēļ prasītāju lūgumi par procesa organizatoriskajiem pasākumiem ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

I — *Apvienotās lietas T-30/01 līdz T-32/01*

370 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 6. punktam, ja tiesvedību lietā izbeidz pirms sprieduma taisīšanas, Pirmās instances tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem pēc saviem ieskatiem. Ņemot vērā, ka prasītājām spriedumi ir nelabvēlīgi prasībās, kuras tās cēla par galīgajiem lēmumiem apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02, kuri pieņemti pēc lēmuma sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru, kurš apstrīdēts apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/02, prasītājām ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/02 (šajā sakarā skat. iepriekš 342. punktā minēto 2002. gada 6. marta spriedumu lietā *Diputación Foral de Álava*/Komisija, 28. punkts).

II — *Apvienotās lietas no T-86/02 līdz T-88/02*

371 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājām spriedums apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 ir nelabvēlīgs, tām jāpiespriež segt savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzināt Komisijas un *Comunidad autónoma de La Rioja* tiesāšanās izdevumus saskaņā ar divu pēdējo minēto lietas dalībnieku prasījumiem.

372 *Comunidad autónoma del País Vasco* un *Confebask* sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (piektā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

1) **apvienotās lietas no T-30/01 līdz T-32/01 un no T-86/02 līdz T-88/02 tiek apvienotas sprieduma taisīšanai;**

2) **apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01:**

— **prasības vairs nav jāizskata;**

— ***Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava*, *Territorio Histórico de Guipúzcoa — Diputación Foral de Guipúzcoa* un *Territorio Histórico de Vizcaya — Diputación Foral de Vizcaya* sedz savus tiesāšanās izdevumus, kā arī atlīdzina Komisijas tiesāšanās izdevumus;**

3) **apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02:**

— **prasības noraidīt;**

— ***Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Guipúzcoa — Diputación Foral de Guipúzcoa*** **un** ***Territorio Histórico de Vizcaya — Diputación Foral de Vizcaya*** **sedz savus tiesāšanās izdevumus, kā arī atlīdzina Komisijas un** ***Comunidad autónoma de La Rioja*** **tiesāšanās izdevumus;**

— ***Comunidad autónoma del País Vasco — Gobierno Vasco*** **un** ***Confederación Empresarial Vasca*** **(*Confebask*) sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

Vilaras Martins Ribeiro Dehousse

Šváby Jürimäe

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2009. gada 9. septembrī.

Satura rādītājs

Atbilstošās tiesību normas . . . . . II - 2932

I — Kopienu tiesiskais regulējums . . . . . II - 2932

II — Valsts tiesību akti . . . . . II - 2939

Prāvas priekšvēsture . . . . . II - 2942

Apstrīdētie lēmumi . . . . . II - 2945

I — 2000. gada 28. novembra lēmums sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru (apvienotās lietas no T-30/01 līdz T-32/01) . . . . . II - 2945

II — Apstrīdētie galīgie lēmumi (apvienotās lietas no T-86/02 līdz T-88/02) . . . . . II - 2946

Process . . . . . II - 2951

Lietas dalībnieku prasījumi . . . . . II - 2956

I — Apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 . . . . . II - 2956

II — Apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 . . . . . II - 2957

Juridiskais pamatojums . . . . . II - 2959

I — Par prasībām apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 atcelt apstrīdētos galīgos lēmumus, ar kuriem konstatēta attiecīgo shēmu nesaderība un uzdots atgūt izmaksāto atbalstu . . . . . II - 2959

A — Par "Confebask" iestāšanās lietā pieņemamību prasībās apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 . . . . . II - 2959

1. Lietas dalībnieku argumenti . . . . . II - 2959

2. Pirmās instances tiesas vērtējums . . . . . II - 2960

B — Par prasību pamatotību apvienotajās lietās no T-86/02 līdz T-88/02 . . . . . II - 2962

1. Par otro pamatu, ar kuru tiek apgalvots, ka attiecīgās atbalsta shēmas ir pastāvošs atbalsts . . . . . II - 2963

a) Par pirmo daļu, ar kuru tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta pārkāpums . . . . . II - 2963

Lietas dalībnieku argumenti . . . . . II - 2963

Pirmās instances tiesas vērtējums . . . . . II - 2969

b) Par otro daļu, ar kuru tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta ii) apakšpunkta pārkāpums . . . . . II - 2981

Lietas dalībnieku argumenti . . . . . II - 2981

Pirmās instances tiesas vērtējums . . . . . II - 2982

2. Par trešo pamatu, ar kuru tiek apgalvots procesuālo noteikumu, kas ir piemērojami pastāvošam atbalstam, pārkāpums . . . . . II - 2984

3. Par ceturto pamatu, ar kuru tiek apgalvots EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta pārkāpums . . . . . II - 2985

a) Lietas dalībnieku argumenti . . . . . II - 2985

b) Pirmās instances tiesas vērtējums . . . . . II - 2986

4. Par piekto pamatu, ar kuru tiek apgalvots procesuāls pārkāpums, tiesiskās drošības principa, labas pārvaldības principa, tiesiskās paļāvības principa un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums . . . . . II - 2990

a) Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots procesuāls pārkāpums . . . . . II - 2991

Lietas dalībnieku argumenti . . . . . II - 2991

Pirmās instances tiesas vērtējums . . . . . II - 2991

b) Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots tiesiskās drošības principa, labas pārvaldības principa, tiesiskās paļāvības aizsardzības principa un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums . . . . . II - 2994

Lietas dalībnieku argumenti . . . . . II - 2994

Pirmās instances tiesas vērtējums . . . . . II - 2998

— Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots tiesiskās drošības principa un labas pārvaldības principa pārkāpums saistībā ar iepriekšējās izskatīšanas ilgumu . . . . . II - 2998

— Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpums . . . . . II - 3002

— Par iebildumu, ar kuru tiek apgalvots vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums . . . . . II - 3011

5. Par sesto pamatu, ar kuru tiek apgalvots Regulas Nr. 659/1999 6. panta 1. punkta pārkāpums . . . . . II - 3013

a) Lietas dalībnieku argumenti . . . . . II - 3013

b) Pirmās instances tiesas vērtējums . . . . . II - 3014

II — Par prasībām apvienotajās lietās no T-30/01 līdz T-32/01 atcelt lēmumu sākt oficiālo izmeklēšanas procedūru . . . . . II - 3015

A — Lietas dalībnieku argumenti . . . . . II - 3016

B — Pirmās instances tiesas vērtējums . . . . . II - 3017

Par lūgumiem veikt procesa organizatoriskos pasākumus . . . . . II - 3021

Par tiesāšanās izdevumiem . . . . . II - 3023

I — Apvienotās lietas T-30/01 līdz T-32/01 . . . . . II - 3023

II — Apvienotās lietas no T-86/02 līdz T-88/02 . . . . . II - 3023